

Юлія Тимошенко воює проти канабісу

Поле марихуани — необмежений простір для політичних маніпуляцій

» стор. 7

Франкове «Сойчине крило» — знову на пуантах

У Києві представили балетну постановку відомої новели з музикою Анатолія Кос-Анатольського

» стор. 10

Не вівсянкою єдиною

Рецепти легких і поживних сніданків

» стор. 13

Україна молода

Середа, 10 січня 2024 року

№1-2 (5965-5966)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 38,192 грн
1 € = 41,797 грн

Уночі тріщить, а вдень плющить

Як синоптики описують зимову погоду в Україні

» стор. 3

Kievgallery

Настає пік зими.

Олександр Штупун
спікер об'єднаного пресцентру СО
Таврійського напрямку

«Стало досить холодно, і артилерійські обстріли (в районі Авдіївки. — Ред.) знизились із понад однієї тисячі позавчора до 617 за добу».

ПОДАЙТЕ НА ПОДАТОК

Конверти повертаються?

Уряд має намір відновити прогресивну шкалу оподаткування, яка стимулює збереження сірої економіки та небажання громадян показувати свою високу зарплатню

Наталія НАПАДОВСЬКА

Кабінет Міністрів ухвалив Національну стратегію доходів до 2030 року.

Трохи передісторії: 2004 року в Україні було скасовано оподаткування доходів громадян за прогресивною шкалою (від 10% до 40%), замість якої запровадили плоску шкалу ПДФО на рівні 13%. У 2007 році її підвищили до 15%, а в 2011 році до неї додали ставку 17% — для тих, хто отримує доходи у понад 10 розмірів мінімальної зарплати, яку з 2015 року збільшили до 20%. На сьогодні податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) в Україні базується на фіксованій ставці 18%, запровадженій у 2016-му.

У 2025—2027 рр. планується відновити прогресивну шкалу, майбутні параметри якої не уточнюються, але, як анонсували в уряді, будуть ширшими за попередні. «Відновлення прогресивної шкали ставок з однією або двома значно вищими ставками ПДФО для частини доходу осіб з високими доходами, що перевищують встановлений законом рівень», — зазначено в документі заплановані зміни. Мінімальний неоподатковуваний дохід замінять наданням персональної соціальної допомоги. Усі пільги з ПДФО переглянуть.

Тобто чим більші доходи, тим вищий процент потрібно віддати. Багатіші мають платити більше, і ми знаємо, що прогресивна шкала оподаткування наявна в більшості розвинених країн. Однак на практиці навіть у країнах ЄС, де сплата податків на рівні 35-40% — то «святе», визнають, що оподаткування доходів — найбільш шкідливий для економічного зростання податок, краще оподатковувати споживання та майно.

При слабких інституціях, як в Україні, прогресивна шкала стимулює збереження сірої економіки та небажання громадян показувати свою високу заробітну платню. Перша реакція соцмереж на повідомлення про прогресивну шкалу оподаткування — конверти повертаються! Топ-менеджери компаній з потрібної енергією почнуть отримувати виплати через дивіденди та інші менш оподатковувані інструменти.

«Просте запровадження прогресивної шкали в оподаткуванні ПДФО без зміни інструментів адміністрування цього податку не є ефективним», — йдеться в документі. Тож уряд обіцяє паралельно запровадити зміни до законодавства, згідно з якими контролюючі органи отримають можливість посилити контроль за доходами та витратами фізосіб за допомогою доступу до банківської інформації про рух коштів на рахунках. Але насамперед потрібно було б провести реформу податкового адміністрування в частині забезпечення конфіденційності та захисту даних у системах Державної податкової служби (зокрема інформації, отриманої від платників податків і податкових агентів). Тож, як завжди: спочатку стіни ставимо, а потім — фундамент.

Ухвалення Національної стратегії доходів (НСД) на найближчі роки ще до кінця 2023-го було однією з вимог МВФ до України перед наступним переглядом чинної програми фінансування. Хоча робота над документом тривала щонайменше кілька місяців, остаточно погодити його текст вирішили лише напередодні 2024 року. Попри важливість документа, Мінфін не проводив відкритих обговорень своїх пропозицій з бізнесом та громадським сектором. Не будемо навіть говорити про сенс такого документа, коли немає стратегії зростання економіки та розвитку країни. ■

НА ФРОНТІ

Що, москаліку, змерз?

Сильні морози дещо остудили запеклі бої на передовій, але рашисти продовжують руйнувати наші міста ракетними обстрілами

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Безпілотники Shahed-238 з реактивним двигуном, якими іранці вихвалялися в листопаді, вже надійшли на озброєння кремлівських терористів. Принаймні один із розпіарених екземплярів був збитий українською ППО, що й дозволило військовим краще вивчити його характеристики. Зрештою, фахівці озвучили дві новини — хорошу і погану. Хороша полягає в тому, що «диво»-дрон, усупереч вихвалюванню кацапських партнерів, таки можна знищити, і він не містить на борту обіцяної «суперзброї рейху». Але проблемною залишається швидкість цього БПЛА, яка сягає 500 кілометрів на годину. Зокрема, збитий шахед зумів долетіти до середини країни.

Посилили ворожу артилерію в грудні-січні також ракети, які передав московському маніяку його колега-люджер з Північної Кореї. У підсумку, за період новорічних свят рашисти тричі влаштували масові обстріли українських міст, руйнуючи цивільну, військову та промислову інфраструктуру. На щастя, активність ворога цього разу продемонструвала, швидше, спадаючий, ніж наростаючий темп бомбардувань. Як повідомив речник командування Повітряних сил ЗСУ Юрій Ігнат, 29 грудня окупанти скинули на Україну рекордні 158 засобів повітряного нападу. Потім, 2 січня, було 134, а 8 січня — 59. Він також підкреслив, що нашим артилеристам вдалося уразити переважну більшість балістичних ракет лише тому, що в нас на озброєнні є сучасні системи ППО.

Фото з сайту 24tv.ua

часні системи ППО.

Аби зменшити розмір допомоги, яку ЗСУ надають країні Заходу, московські терористи витягли з бункера свого білоруського партнера і змусили озвучити чергову «страшилку». Він, зокрема, повідомив, що росія завершила розгортання тактичної ядерної зброї в його країні, і тепер ракети зі смертоносними боеголовками розташовані за 40 кілометрів від зони НАТО.

Ця заява зараз досить жваво обговорюється в західних ЗМІ, але ще не отримала офіційних коментарів. Як повідомили у виданні The Wall Street Journal, джерела серед американських чиновників не надають інформації щодо своїх розвідувальних даних, тому цілком можливо, що Лукашенко просто блефує. Водночас військовий експерт Олег Жданов переконаний, що чергова спроба ядерного шантажу путіну може

вилізти боком: «рф лякає весь світ розгортанням ядерної зброї в білорусі. Вони знову взялися за «ядерну дубину», бо, вочевидь, справи у кремля погіршуються, і лякати більше нічим».

Гарячий фронт тим часом трохи «охолонув» завдяки сильним морозам. За даними спікера об'єднаного пресцентру СО Таврійського напрямку Олександра Штупуна, в районі Авдіївки окупанти й надалі активні, але дещо зменшили кількість артилерійських обстрілів. «Ми це списуємо на погодні умови, тому що не в повному обсязі можуть працювати безпілотники, — сказав він. — Стало досить холодно, і артилерійські обстріли знизились з понад однієї тисячі позавчора до 617 за добу».

Почастішали також випадки, коли задубілі москалі добровільно здаються в полон. ■

ДОПОМОГА

Ловцям «шахедів» і ракет

Ще сім пікапів черкащани придбали для захисників неба

Людмила НІКІТЕНКО

Черкаська область продовжує підсилювати оборонців неба Шевченкового краю. Днями їм передали ще сім пікапів. Про це «УМ» повідомляє Ігор Табурець, голова Черкаської обласної військової адміністрації.

За його словами, зараз ці сім пікапів, котрі будуть оснащені всім необхідним, передали зенітно-кулеметному батальйону. «Аби наші захисники могли швидко дістатися туди, де мають бути. Цей автотранш — від Шполянської територіальної громади», — говорить пан Ігор.

Не так давно, додає Ігор Табурець, також два пікапи було передано 118-й бригаді територіальної оборони. За що подяка Руськополянській територіальній громаді Черкаського району.

«В обласній військовій адміністрації ми систематично

Пікапи від черкащан для оборонців рідного неба.

Фото Черкаської ОВА.

отримуємо запити від військових про надання допомоги і намагаємось їх задовольняти. До цього процесу залу-

чені також усі територіальні громади та районні військові адміністрації. Цьогоріч у місцевих бюджетах Черкащини

на підтримку ЗСУ, інших сил безпеки та оборони передбачено 1,1 млрд грн», — підсумовує голова Черкаської ОВА.

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

Тиждень тому через масований обстріл столиці України, в ході якого кацапи випустили рекордну кількість балістичних ракет, ми не мали змоги випустити перший цьогорічний номер газети. Відтак вимушено сьогоднішній номер вийшов подвійним.

■ НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ

Уночі тріщить, а вдень плющить

Як синоптики описують зимову погоду в Україні

Валерія МУСХАРІНА

Грудень-2023 виявився надзвичайно теплим і побив одразу декілька температурних рекордів.

За даними спостережень Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського, середньодобова температура повітря 26 грудня в столиці становила +5,9°C — уперше за останні вісім років. Згідно з кліматичною нормою, такі дані відповідають кінцю березня.

Прогноз від Українського гідрометцентру свідчить, що січень 2024 року в нашій державі буде теплішим, ніж зазвичай, але з нетривалими морозними періодами, коли нічна температура в окремих регіонах падатиме до мінус 22-25 градусів. «Середня місячна температура повітря передбачається 0 — -4°C на Закарпатті й у Криму, в Одеській та Херсонській областях — 0 — +2°C, що на 1,5-2°C вище за норму», — йдеться в повідомленні.

Місячна кількість опадів очікується 32—43 мм (в горах Криму — 77 мм), що в межах норми. У східних, Закарпатській, Львівській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях випаде 35—78 мм опадів (у Карпатах місцями 80—100 мм) — дещо більше за нормальний показник.

Останніми десятиліттями відбуваються потужні зміни в кліматичній системі. Зокрема, середня за рік температура в Україні зросла на один градус. Літо і зима стали теплішими майже на 1,5 градуса. Ця зима також не стане винятком, каже завідувач відділу прикладної

метеорології та кліматології Українського гідрометеорологічного інституту Віра Балабух. За її даними, очікується, що середня за сезон температура в Україні може бути на 1-2 градуси вищою за норму.

«...Класично у нас найнижчі температури спостерігаються десь у середині другої половини січня та в лютому, тож саме цей період може бути найхолоднішим. Можливі найсильніші снігопади, зазвичай», — розповіла вона.

Синоптикиня Наталка Діденко слушно зауважила: «На тижні — якась температурна карусель!»

10—11 січня очікується потепління, чому ми порадіємо.

Вже 12—13 січня — знову похолодання, без нервів, нормальна зимова ат-

мосферна практика.

А 14—15 січня температура повітря підвищиться.

Уважно стежте за свіжими прогнозами погоди, одягайте термобілизну чи кальсони, чи «спортивки», хто як звик, не забувайте рукавиці, не виходьте голоними з дому, звільніть трохи холодильник — повиносьте продукти на балкон, якраз погода сприяє, пару днів можна не «нагрузити» пральну машину, зменшити навантаження на електроенергію, тримати себе в рівновазі та теплі.

Зима суне до піку, вже далі буде не аж така задержувата. А як і буде, ми ж знаємо, до чого йдеться.

Зима наближається до середини, зимові свята завершуються, діло йде до весни». ■

■ «СОЦІАЛКА»

Без паніки, гроші є

Заява міністерки економіки про те, що затримка західної допомоги спричинить затримку зарплат і пенсій, викликала в українців тривогу

Наталія НАПАДОВСЬКА

Новина, яка приголомшила українців, надійшла з вищих щаблів влади. Віцепрем'єрка-міністерка економіки України Юлія Свириденко заявила в інтерв'ю Financial Times: «Україна може бути змушена відкласти виплату зарплат держслужбовцям і пенсій мільйонам громадян, якщо ЄС і США не нададуть обіцяну фінансову допомогу на початку нового року».

Сьогодні навіть учні середньої школи знають: практично всі видатки країни йдуть на покриття потреб військових, а всі соціальні виплати (зарплати половині мільйона державних службовців, 500 тисячам учителів та 10 мільйонам пенсіонерів) сплачуються за рахунок донорської допомоги західних партнерів. Це закладено в бюджет на 2024 рік, який передбачає зовнішні запозичення в розмірі \$37,3 млрд, зокрема від ЄС — \$18 млрд, США — \$8,5 млрд і МВФ — \$5,4 млрд.

Усе добре, але «на жаль, у нас матеріалізувався фактор кризи ритмічності зовнішніх надходжень», — констатує заступник голови Національного банку України Сергій Ніколайчук.

Олександра Бетлій, провідна експертка Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, уточнює: «Ми чекаємо ухвалення рішення щодо фінансової допомоги від США, у нас досі не підтверджено надходження від ЄС (через блокування цього питання Угорщиною. — Ред.), але ми очікуємо його в січні-лютому 2024 року. І тут ключове завдання — протриматись. За нашими оцінками, в уряді є запас міцності, плюс також нам можуть допомогти Норвегія та Японія».

Питання щодо зовнішнього фінансування — найбільш контраверсійне сьогодні. Олександр Паращій, керівник аналітичного відділу інвестиційної компанії Concord Capital, достатньо впевнений: «Якщо ми просумуємо всі можливі зобов'язання з фінансування України, які були оголошені чи на які натякали, то можемо вийти на 45-47 млрд доларів на 2024 рік, це дуже непогана цифра, навіть якщо помножити на знижувальний коефіцієнт. Міжнародна допомога цього року в 36-37 млрд дол. є цілком реалістичною».

Сергій Ніколайчук (Нацбанк): «У нас є концептуальне бачення, що робити в ситуації, якщо зовнішнього фінансування не вистачатиме. Звичайно, це буде досить непростий сценарій. Давайте готуватися до того, що у короткостроковій перспективі треба буде більше спиратися на внутрішні ресурси».

А поки Євросоюз готує резервний план на суму до 20 млрд євро для України, який не вимагає згоди Угорщини, уряд намагається змінити пріоритети витрат. Зокрема, у грудні президент підписав закон про додаткове оподаткування банків, було також переспрямовано доходи від військового ПДФО з місцевих бюджетів до центрального.

Тим часом керівник Кабінету Міністрів України Денис Шмигаль надіслав листа міжнародним донорам України з проханням провести екстрену зустріч через затримку фіндопомоги з боку країн Заходу. «Пенсії, зарплати вчителям і лікарям виплачуватимуться вчасно, — заспокоїв прем'єр-міністр на засіданні уряду. — Попри всі труднощі та виклики, за майже два роки війни ми жодного разу не затримували соціальні виплати. Це наші зобов'язання перед людьми, і ми будемо робити все, щоб їх виконувати й надалі». ■

■ СПАДЩИНА

Вітрила для млина

На батьківщині Тараса Шевченка оновили 200-річний вітряк

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині відбулося відкриття оновленого двохсотлітнього Будищанського вітряка, який пам'ятає ще Тараса Шевченка. Він розташований між селами Шевченкове та Будище Звенигородського району.

Як розповідає «Україні молодій» Людмила Шевченко, генеральний директор Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка», вітряк тривалий час стояв без вітрил, тож наразі їх уже закріпили.

«Встановлення вітрил — це перший крок і дуже ефективний. Попереду ще багато роботи. Але вже й тепер люди зупиняються біля вітряка, мильються його красою, фотографуються на пам'ять», — говорить пані Людмила.

У Національному заповіднику «Батьківщина Тараса Шевченка» наголошують, що цей вітряк — об'єкт культурної спадщини Черкащини. Він виготовлений за унікальною голландською технологією, де рухома тільки вежа. До того ж він єдиний із 28, що зберігся з часів дитинства Тараса Шевченка.

Цей вітряний млин неодноразово потерпав від

буревіїв та від рук «небайдуких». Тож за минулі 20 років його крила замінювали близько 10 разів. Цього ж разу перший етап ремонтних робіт здійснено коштом благодійного фонду «МХП-Громаді». Водночас проєктний менеджмент проведено командою ГО «Екологічний рух Черкащини» — це історико-краєзнавчі дослідження, вивчення технологій, залучення необхідних фахівців та техніки, монтажні роботи.

Як зазначають у громадській організації «Екологічний рух Черкащини», процес відновлення вітряка — нашої культурної спадщини — спільна праця істориків, мистецтвознавців, геодезистів, інженерів, конструкторів, ландшафтних архітекторів, а також будівельників, висотників та представників інших робочих спеціальностей, мешканців громади.

«Це кропітка праця, оскільки відновлювати пошкоджену споруду треба в тих самих параметрах і з тих матеріалів, що використовували у первинному будівництві. Тож перед початком робіт фахівці ретельно вивчали відреставровані вітряки в Черкаській та Сумській областях»,

Оновлений двохсотлітній Будищанський вітряк, який пам'ятає Тараса Шевченка.
Фото Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка».

— розповідають у громадській організації. І уточнюють, що це дуже специфічні об'єкти, вони відносяться до культурної спадщини і фактично є музейними експонатами. Тому виготовлення крил — це все ручна робота з дубом, адже цей матеріал найбільш довговічний та надійний.

Такі об'єкти культурної історичної спадщини відроджуватимуть гордість і злагоду у самій громаді. Ок-

рім того, буде можливість більш детально розповісти екскурсантам про ремесло, яке на сьогодні вже втрачено.

«Ми повинні зберегти, врятувати й донести до нащадків усе те, чим багата Черкащина. Свою історію варто знати, пам'ятати, обіргати та передати в належному стані прийдешнім поколінням», — наголошують у ГО «Екологічний рух Черкащини». ■

■ ХТО НА ВІЙНУ?

Мобілізація «від тину до обіду»

Законопроект внутрішньої окупації?

Тетяна ПАРХОМЧУК

У законопроектах про нові правила мобілізації та посилення відповідальності за військові правопорушення чомусь проглядаються ігри як політичного, так і військового керівництва держави. У кожного свої.

Під час традиційного вечірнього звернення до співвітчизників президент Володимир Зеленський сказав, що закон про мобілізацію треба обговорювати публічно, а не в кулуарах.

Але на момент його ефіру суспільство вже захлинались невдоволенням.

А прогнози експертів про те, що і нинішня мобілізація, на котру немає грошей, і такий же законопроект обвалить рейтинг президента, — справдилися.

Рейтинг почав падати не лише у Верховного головнокомандувача Зеленського, а й у головнокомандувача ЗСУ Залужного.

Ну, якщо вони підготували собі тепленькі місця десь за кордоном і планують туди злізати в найкритичніші, а відтак найбільш підходящі для них моменти, то їм, власне, байдуже до рейтингів.

«Законопроект виписаний грамотно юридично, але неправильний по суті, — вважає експерт Роман Світан. — Нам потрібна професійна армія. Немає сенсу прописувати якісь демобілізаційні моменти, бо вони вже прописані. Я вважаю, що нам в армії не потрібні строковики, лише контрактники та професіонали. Зараз набирати потрібно профпридатних. Скажімо, розформувати ТЦК, бо вони не потрібні; зняти бронь із силовиків тощо. Кабмін узагалі в принципі неправильно підійшов до закону. Але хто в чинному уряді спроможний викласти його правильно?».

Народ на піку емоційного вибуху

Отже, що зміг би почути в перший день оприлюднення законопроектів президент Зеленський?

Військовослужбовець ЗСУ Євген Карась закликає піти на фронт не дуже продуктивних народних депутатів, високопосадовців або відправити їм своїх дітей.

Власне, за подібне виступають чимало українців.

Радник голови Дніпропетровської ОДА Юрій Богданов зазначив: «Військові платять максимально можливу ціну. Їхні ризики неспівставні з усіма іншими. Водночас в армії не будуть всі, але буде певна вибірка людей. І — так, жодна мобілізація, чим далі тягнеться війна, не буде збором добровольців. Хтось не хоче зовсім, хтось готовий, але чекає повістки. У таких умовах єдине призначення закону про мобілізацію — зробити вибірку людей, які зрештою пройдуть через війну, максимально чесною і неупередженою. От і все. А не так, щоб кожен відчував себе у кошику, з якого тягнуть папірці».

Основні позиції всенародного обговорення зводяться до звинувачення влади відправляти на фронт невідготовлених, фізично не придатних, погано забезпечених зброєю «на убій».

«Внутрішні вороги добивають свій народ, який жах! Ця влада гірша, ніж зовнішній ворог!» — ремствують дописники на майданчиках інтернету.

Чимало співвітчизників розчаровані останніми висловлюваннями та пресконференцією генерала Залужного, мовляв, усе, що він сказав, — «я не я і хата не моя».

«Два роки українці сприймали Залужного як великого воєначальника, розумного полководця, а по факту виявився совковим генералом — м'ясником!» — нуртують соцмережі. — Вісім мільярдів на зброю розікрали при Резнікові, а тепер спробуємо цю дірку, а точніше орків, закидати м'ясом. Але проблема в тому, що в них м'яса більше вп'ятеро».

Ми вже не один раз писали, що 30 мільйонів українців проти понад 140 мільйонів мешканців уламка Золотої Орди — ерефії — сили відчутно нерівні.

Так, українцям дорогий кожен клаптик землі, напевне, саме тому було прийнято рішення про продаж її по 100 гектарів в одні руки і громадянам України, й іноземцям. З цього приводу дописувачі соцмереж висловлюються так: «зелені хочуть продавати землю, а люди на ній не передбачені».

Закиди дуже гострі, подекуди суперечливі, але таке наразі налаштування суспільства.

«А вам не здається, що, за великим рахунком, і політична, і військова влада — слабка ланка держави? Залужний здивував. Він воює не за Україну, а за Ізраїль. Хтось бачив його сторінку у фейсбуці? Він у місці свого народження вказав Ізраїль, Єрусалим, хоча всі знають, що він народився в Україні. Я думаю, що в Україні злочинний уряд. Не хочу вас усіх засмучувати, але мені здається, що плани будівництва Ізраїлю-2 на землях півдня України — це якраз і є завданням Зеленського, Залужного, Умерова та Путіна. А за фактом виходить, це війна для того, щоб убити або прогнати якнайбільше українців з їхніх земель, очистивши землю для Ізраїлю-2, — вважає авторка ютуб-канала з ніком Nina. — І, до цього, з'явилось давно стійке відчуття, що ця влада послідовно зливає країну... якщо цих «коней», які не тягнуть, не поміняємо, то до «переправи», на якій їх нібито «не міняють», ми просто не доживемо».

«Залужник — у «банді», і йому чітко окреслили рамки його дій», — зазначив інший віртуальний учасник дискусії.

«Якщо ну прямо фанатично не хочуть виробляти чи закуповувати зброю, але дуже хочуть відловити ще

Військово-лікарські комісії такі ж залежні й безправні, як і всі ми. Якщо буде поставлено завдання, то вони й безруких визнають придатними.

пів мільйона мобілізаційного «ресурсу», то вже не звучить як марення думка, що головна мета «війни» — це принести якомога більше жертв Мошиаху та звільнити території для нових власників», — зазначає ще один прихильник версії про звільнення півдня України для нового Єрусалима.

Внутрішня окупація?

Отже, чимало зараз емоційно вважають, що закон, котрий викликав нуртування суспільства, покликаний знищити народ України. Зовнішні вороги аплодуватимуть такому мобілізаційному сценарію.

Так, війна вимагає мобілізації, але розумної, з адекватним формуванням комплексу всіх необхідних складових. Чому немає у парламенті проекту закону про військово-наукові новації, про виробництво зброї? Чому немає відповідних замовлень на підприємства всіх форм власності з виробництва і зброї, й одягу? Чому взимку наші захисники на «нулі» воюють майже роздягненими, не забезпечені, здавалось, найпростішим — шкарпетками та спідньою білизною? Це все для фрон-

Перемога в силі професійності та духу.

ту знову збирають волонтери, просячи усіх, хто може, — купувати шкарпетки та спідню білизну й віддавати волонтерам для відправки на фронт. Ганьба!

Натомість що є? На поверхні факт, що Мінфін не знає, де брати гроші на мобілізацію.

Далі. Зареєстрований проект закону про мобілізацію передбачає можливість звільнитися за власним бажанням після 36 місяців безперервної служби. Це ще скільки вони запланували воювати?

Також законопроект знижує призовний вік із 27 до 25 років, скасовує строкову службу й запроваджує обов'язкову базову військову підготовку з 18 років.

Останнє, можливо, нормально.

Далі планують суттєво обмежити права чоловіків, які виїхали з України, якщо ті відмовляться стати на облік у консульських установах.

А щодо призову жінок — узагалі все завуальовано. Незрозуміло: то для них добровільний призов чи примусовий?

Також передбачено репресивні заходи щодо тих, хто психологічно не готовий воювати, бо не вірить, що за кількадечну підготовку через тиж-

І що це за новий діагноз від військових — інвалід чи непридатний, а для служби — годний?

«Вирішує придатність до військової служби не група інвалідності, яку має людина, а військово-лікарська комісія, яка визначає, чи придатна людина до військової служби, чи не придатна... Звичайно, ми хочемо, щоб військово-лікарська комісія, які можуть за своїми фізичними показниками воювати. Але це все вирішуватиме військово-лікарська комісія», — пояснив головнокомандувач Залужний.

А військово-лікарські комісії такі ж залежні й безправні, як і всі ми. Якщо буде поставлено завдання, то вони й безруких визнають придатними.

Водночас Залужний зізнався, що йому особисто та Збройним силам загалом важливо, аби армія отримувала необхідні поповнення. А які саме категорії громадян будуть — це не є компетенцією військових.

А те, щоб ті, хто має піти на фронт, були добре підготовлені всеохопним, повним навчанням протягом не менше шести місяців, — це чия компетенція? Що це за маніпуляції?

І чому в нас немає професійних, підготовлених найманців? Бо розікрали гроші й нічим їм платити?

Окрім того, щодо тавра «ухилянт». Скажімо, Закон України «Про Національну поліцію» декларує, що кордонні повинні охороняти правоохоронці. А вони втекли з окупованих територій і при цьому не є ухилянтами. Це якого рівня стандарти?

Варто зазначити, не так давно Залужний говорив, що мобілізацію треба повертати на минулий рівень, висловлюючи невдоволення роботою косяково створених ТЦК.

Напряга зростає

Отже, ми бачимо сьогодні, що всі стратегічні плани як влади, так і військових — і «А», і «Б», і «В», — це тупо закидати українцями численну масу орків.

Однак капітан ЗСУ Ігор Лапін каже, що нас готують до угоди з РФ і закон про мобілізацію створюють для залякування. Мовляв, усе «хочуть спихнути на народ». Однак відколи Лапін почав віщати з окопів ютубу, відтоді він і говорить про якісь мирні угоди, реалізації котрих не видно, бо немає для них у чинної влади ні тям, ні рівня, ні підґрунтя, аби диктувати окупантам якісь умови.

Отже, чи потрібна чинній владі така держава, як Україна? Держава — це не лише столичні дві вулиці, Банкова й Грушевського, а далеко за їхніми обр'їями й інші землі та мільйони людей. ■

Тетяна ПАРХОМЧУК

■ МАНІПУЛЯЦІЇ

Забава путіна: задурити світ «прагненням» миру

Вірний зброєносець санчо лукашенко артикулює брехливі кремлівські наративи

У частині ангажованого орками експертного поля тиражується думка, що наразі проходять серйозні зміни в міжнародній політичній сфері, зокрема стосовно російсько-української війни. Мовляв, ідуть сигнали, що вказують на ймовірну готовність до перемовин як президента рф владіміра путіна, так і України — Володимира Зеленського. Однак це все дуже схоже на чергову гру путіна: «задури Захід новою мантрою». Адже жажливі масовані обстріли України аж ніяк не схожі на підготовку до перемовин.

Брехунця викликали?

Отже, нещодавно, під час саміту Євразійського економічного союзу (ЄАЕС) у російському Санкт-Петербурзі, президент білорусі олександр лукашенко прокоментував перспективи врегулювання «конфлікту» в Україні. Самопроголошеному лідеру білорусі здалося, що в 2024 році буде «єдиний шанс» дійти до якогось рішення щодо війни росії проти України.

Необхідність врегулювання, за словами лукашенка, вже нібито бачить і глава нашої держави Володимир Зеленський.

«Думаю, що цей період і є найбільшим шансом. Будемо з ними якось щільніше працювати, щоб вони розуміли, що це єдиний шанс. Якщо вони ним не скористаються, буде взагалі крах», — наголосив Лукашенко.

Відповідаючи на уточнювальне запитання журналістів, про які рішення йдеться — військові чи політичні, — президент білорусі підкреслив: «Зараз уже й до політиків дійшло. Військові піддаються. Як я завжди казав, військові бачать, що відбувається. Тиск дуже сильний вже. Ви, напевно, на пресконференції Зеленського помітили, що він починає розуміти».

Також лукашенко зазначив, що ситуація може бути непоганою як для росії, так і для Заходу, бо він за певних умов може не втратити Україну.

І останній спіч, і те, що сказано лукашенком раніше щодо можливості перемовин, звісно, оприлюднено не з його власної ініціативи. Ніколи лукашенко не дозволив би собі самостійно робити такі відповідальні заяви. Подібні сигнали він може робити лише на замовлення кремля.

Тенденція брехні

Отже, простежується тенденція, що ми спостерігаємо протягом останніх місяців: з різних боків ідуть сигнали щодо можливостей перемовин про закінчення війни. З одного боку — від впливових американських видань. З іншого — експерти звертають увагу на певні рухи в самій рф. Як-от зустріч путіна з лідером опозиційної партії «Яблоко» Григорієм Явлінським. Російські політологи назвали цю зустріч абсолютно несподіваною. Комюніке, оголошене для обговорення, — питання про припинення вогню. Наразі майже вся політична платформа Явлінського складається з одного пункту: «припинення вогню».

У гру вступив і міністр оборони росії сергей шойгу. Він на форумі «Сяншань» у Пекіні (КНР) зробив заяву про те, що існує необхідність врегулювання війни в Україні та співіснування росії із Заходом.

Для багатьох заява шойгу про визрілу можливість обговорення постконфліктної ситуації в Україні та співіснування разом із Заходом стала абсолютно несподіванкою.

До списку сигналів нібито готовності до перемовин можна зарахувати й опитування російського центру вивчення громадської думки «Левада-центр», який опублікував результати опитування, де акцентується відсутність підтримки росіянами війни в Україні, а також зниження рейтингу путіна.

Центр вивчення громадської думки «Левада-центр», який ні пікне жодної цифри без санкції кремля, заявив, що 70% населення росії схвалили б припинення війни, а 30% з них — навіть

якби це означало повний відхід з окупованих територій. Значить, кремлю вигідно оприлюднити про нібито рекордне падіння підтримки путіна.

Чи є побоювання у кремля, що, незважаючи на переведення економіки рф на воєнні рейки і збільшення виробництва зброї, усе ж ресурсу може не вистачити для подальшої окупації території України, — суперечливе питання.

Однак, імовірно, путін втомився докласти зусиль для зменшення західної допомоги Україні, яка ламає йому всі плани.

Проте нові несподівані заяви російських керманців війни більше схожі на те, що путін просто хоче створити враження для всього світу про наявність реальних шансів політичного врегулювання війни рф проти України.

Також цим він прагне дати додаткові козирі тим західним експертам та політикам, хто каже, що воєнна допомога Україні лише затягує війну.

Хоча справжня реальність полягає у тому, що зменшення або припинення надання військової допомоги примусить Україну всестісь за стіл перемовин із росією і закінчити цей, як висловлюються на Заході, конфлікт.

І, звісно, путіну важливо робити відповідні меседжі через лукашенка, що в перемовинах не зацікавлена саме українська сторона, а от російська — цілодобово, особливо коли безперервно обстрілює українські мирні території.

У своєму інтерв'ю російським журналістам лукашенко сказав, що вже й «Зеленський почав щось розуміти». За його логікою, виявляється, що це президент Володимир Зеленський не зацікавлений у політичному процесі ре-

Тасмний план: Захід має примусити Україну відмовитись від окупованих територій, а кремлівський диктатор — погодитися на сам факт існування держави Україна.

гулювання цієї наджорстокої війни й саме він у ній винний.

Ну, щось подібне від російської і неросійської пропаганди ми вже чули у 2019 році. Коли вся передвборча кампанія Володимира Зеленського проходила під гаслом, що у продовженні війни росії проти України винен Петро Порошенко, а не владімір путін та хворі, вражені шовіністичним вірусом москвити. І, мовляв, щоб закінчити війну, потрібно лише замінити українську владу.

Сподіваємось, громадяни України вже зрозуміли облудність цієї тези.

Примус до перемовин

Цілком очевидно, що на жодні політичні поступки України російське керівництво йти не збирається. Про це писало й американське видання New York Times: для владіміра путіна пріоритетним є замороження війни і збереження російського контролю над окупованими українськими територіями, котрі є плацдармом для окупації всіх інших регіонів України.

І про це лукашенко також говорить у своєму інтерв'ю. Він зазначив, що саме зараз ситуація непогана й для росії, і для Заходу. Як бачимо, про Україну взагалі не згадується. Це розшифровується так: Захід має примусити Україну відмовитись від територій, окупованих московським режимом, погодитись з умовами владіміра путіна, а кремлівський диктатор має

Очільник білорусі олександр лукашенко: хоч би не забути, про що брехав раніше.

погодитися на сам факт існування держави Україна. І, мовляв, така Україна вже зможе стати членом ЄС.

Однак тут вшити ще одну небезпеку: якщо припустити реальність якихось російсько-українських перемовин, то чи буде путін вимагати нейтральний статус України? З усього, що відбувається, очевидно: буде. Адже для путіна важливо, щоб Україна була без гарантій безпеки і без зброї. Щоб можна було в майбутньому, коли росія відновить свій воєнний потенціал, захопити Україну без великої кількості жертв і зусиль, що необхідні оркам сьогодні для продовження своєї вбивчої історії.

Цікавим серед промовленого лукашенком є і те, що ані росія, ані білорусь не збираються воювати з НАТО.

тому країна «все одно буде наша».

Також президент білорусі стверджував, що Зеленський готується до втечі.

Ще раніше, 27 жовтня, самопроголошений президент білорусі заявляв про необхідність якнайшвидшого початку мирних переговорів щодо конфлікту в Україні без попередніх умов.

Білоруський диктатор неодноразово розповідав, що росія була готова укласти договір щодо «врегулювання конфлікту в Україні».

«Ну, надавали по морді один одному — давайте поговоримо, давайте зупинимо цю війну. Три раунди в білорусі пройшло. Потім чи то тісно стало Зеленському, чи то ще щось — до Туреччини поїхали. Добре, давайте в Туреччині. На стіл поклали проект договору. Якби росія зараз його читала, вона б збожеволіла. Він абсолютно був не вигідний росії. Але росія погоджувалася», — лукавить Лукашенко.

За словами самопроголошеного президента, перш ніж звинувачувати білорусь у розширенні конфлікту, треба повернутися за стіл переговорів та «взяти не той документ», а новий для того, щоб зупинити війну.

Лукашенко втягнув свою державу у війну проти України, перетворивши білорусь на плацдарм для збройних сил російської федерації.

З першого дня війни з території РБ на українські міста і села летять ракети.

От і на останньому Євразійському саміті, відповідаючи на запитання про те, чи доставлено до білорусі всю російську ядерну зброю, що планувалася, Лукашенко відповів ствердно.

Розвідка США також підтверджувала, що росія перемістила ядерну зброю до білорусі.

Водночас усередині білоруського суспільства виник партизанський і волонтерський рух, працює аматорська розвідка професійного рівня, а білоруські військові не мають жодного бажання згоріти на українській землі.

Хоча звичайним білорусам ніде взяти зброю, щоб прямо боротися з окупантами, але за півтора року своєї партизанської боротьби вони навчилися багато чого, чим щосили намагаються як допомогти Україні, так і завершити розпочату в серпні 2020 року боротьбу проти лукашенківсько-путінського режиму.

Білоруси також, як і українці, хочуть відучити москвію від шкідливих маніпуляцій та звичок. Наприклад, від звички воювати завжди й з усіма. ■

Знищити шкідливу звичку московії

Отже, найдовіреніша особа владіміра путіна на пострадянському просторі, людина, котра надала територію своєї держави для реалізації путіним геноциду України, олександр лукашенко вкиди щодо перемовин і передумов для припинення війни робить постійно.

Скажімо, минулого місяця він казав, що через загострення на Близькому Сході Україна відходить на другий план і партнери від неї відвернуться,

Іван БОЙКО

Україна перейшла з важкого 2023 року із закривавленим фронтом та ледь не зневіреним тилом у новий і тому ще не відомий 2024 рік. Чи поглибиться розкол між владою і суспільством, який проглядається неозброєним оком, чи українці таки згадають про те, якими згуртованими були у 2022-му? Звісно, багато залежить від політичного керівництва, яке вбачає «єдність» лише у телемарафоні та у трикутнику влади, де офіс президента є вершиною, яка роздає команди контролюваному уряду та монобільшості у Раді. Тоді як усе більше експертів наголошують, що Україні у час смертельної небезпеки потрібен справжній уряд національного порятунку (з числа безпартійних технократів), а не уряд національної єдності (бо в такому Кабміні влада й опозиція лише втрачатимуть час на безглузді суперечки).

Отже, про підсумки року минулого та пропозиції на рік новий — «Україна молода» проаналізувала думки окремих експертів з цього приводу.

Війна на знищення

Так, волонтер і військовий Юрій Касьянов не став бажати перемоги в новому році. На його думку, перемоги у 2024 році не буде...

«Не буде нічого, крім поту, крові та сліз, як колись сказав Вінстон Черчилль, налаштуваючи британців на важку, криваву, довгу війну з нацизмом. Ми повинні були налаштуватися на цю боротьбу ще два роки тому, і тоді зараз були б набагато ближчими до перемоги. Але ми втратили час. Ми втратили час, людей, можливості. Тепер буде важче. Проте перемога — через рік чи через два — все одно буде за нами. Терпіння нам усім», — написав він у соцмережах.

На думку Касьянова, війна вступає в нову фазу — у фазу війни на знищення. І масштабний обстріл України 29 грудня — це одне тому підтвердження.

Тож він проводить історичні паралелі: «Тривалий час Україна не відповідала на удари по мирних містах симетричними діями. Як довгий час британські міста зносила з лиця землі нацистська авіація в роки Другої світової війни. Потім союзники розбомбили всю Німеччину. Знищили Дрезден.

Японська атака на Перл-Гарбор закінчилася ядерними ударами по Хіросімі і Нагасакі. Атомний терор змусив Японію капітулювати і зберіг життя принаймні пів мільйона американських солдатів у разі битви за японські острови. І сьогодні ядерні боеголовки, націлені на багатомільйонні міста, остуджують запал не в міру войовничих правителів. Тому що ціна агресії — війна на знищення. У яку ми вступили».

Цю думку підтримує колишній очільник МВС та Генпрокуратури Юрій Луценко, який вважає, що масовані ракетні удари — це психічна атака Кремля.

«Чому саме зараз? Бо путін побачив, що наш тил за останні два тижні розхитався у своїй дезінтеграції, у своїй зневірі, роз'єднаності, небажанні прийняти той факт, що ми у смертельно небезпечній фазі війни. Ракетами залякують тих, хто вирішив, що мобілізація не для них, хто шукає привід відсидітися дома», — пояснює Луценко.

Щоправда, він не критикує суспільство за зневіру, а пояснює причини таких настроїв у тилу:

1. Очевидне абсурдне протистояння Зеленського і Залужного.

2. Щотижневі корупційні скандали у величезних обсягах.

3. Невдалий візит вищого керівництва держави до США та провал переговорів у ЄС в питанні подальшої фінансової допомоги і боєприпасів.

4. Постійне збільшення уваги до політичних «віпів», які не воюють.

5. Останньою краплею стала відмова президента очолити про-

цес мобілізації і демонізація самого закону.

Юрій Віталійович має своє бачення виходу з цього глухого кута:

1. Потрібна спільна заява президента і головнокомандувача. І Конституція, і закон про мобілізацію, і відповідальність, і совість вимагають від Зеленського це зробити. Війна — це не роль, Верховний головнокомандувач — це обов'язок. Разом Зеленський і Залужний мають завдати потужного психологічного удару, зняти облуду легкої перемоги.

Потрібно нарешті чесно сказати, скільки людей загинуло і важко поранено.

Кожен, хто підлягає мобілізації, згідно з обов'язком громадянина України, має запитати себе: я готовий стати на місце пораненого чи вбитого героя?

2. Необхідно публічно призвати політичних віпів: друзів президента, колишніх і нинішніх політиків, урядовців.

3. Всі без винятку правоохоронці мають в однаковій пропорції бути мобілізованими. І поліція, і ДБР, і президентська охорона УДО.

4. Мають бути продемонстровані готові до навчання центри 2-3-місячної підготовки призову.

5. Негайно треба реформувати центр несправедливості — ВЛК. Усі, хто купив непридатність, мають повторно пройти комісію, всі, хто отримав інвалідність на нулі,

Потрібен уряд національного порятунку, що складається з фахівців, які не мають політичних амбіцій і готові поставити хрест на подальшій політичній кар'єрі, бо їм на неї начхати.

мають отримати демобілізацію.

6. Президент Зеленський і головнокомандувач Залужний мають спільно заявити про наявність плану Перемоги. Бо віра суспільства і армії — головний фактор єдності, стійкості і мужності.

Плюси та мінуси

Утім журналіст Юрій Бутусов не впевнений, що у влади є той самий план Перемоги. На його переконання, остання підсумкова пресконференція президента продемонструвала, що влада не має стратегії війни на 2024 рік.

«План дій головнокомандувача має базуватись на чіткому розумінні кількості поповнення людьми та озброєнням, на забезпеченні армії. Якщо президент заявляє, що не знає, якою буде мобілізація, значить, військові досі не знають, на які сили їм можна розраховувати. Стратегія війни повинна, за законом, визначати Ставка Верховного головнокомандувача», — акцентує журналіст. І нагадає гірку правду: росія у 2023-му, на жаль, захопила Бахмут і Соледар. Про це Зеленський не згадав ні під час спілкування з медійниками, ні у новорічному зверненні.

«Успіхи ворога варто визнава-

ВЛАДА І ВІЙСЬКО

План Перемоги-2024

Плюси і мінуси 2023 року для України та як не допустити нових помилок

Демократія в Україні показала свою силу на початку 2022-го, коли громадянське суспільство закрило собою всі управлінські діри.

Фото Генштабу ЗСУ.

ти, а не замовчувати», — констатує пан Бутусов.

Підсумкові «мінуси» 2023 року ширше визначив Юрій Луценко: великі втрати на фронті, провал нашого контрнаступу на півдні, тисячі в полоні.

А також: економічна політика знищення українського бізнесу, створення союзу РФ — Іран — Північна Корея під патронатом Китаю, зруйнована Каховська гребля, неіснуюча армія дронів, незбудована друга лінія оборони, дипломатія хамства та холодний душ Вільнюського саміту НАТО,

зернового коридору, стабільність гривні, ордер МКС на арешт путіна та рішення про початок переговорів з ЄС.

Паперовий левіафан

Водночас викладач Києво-Могилянської бізнес-школи Валерій Пекар дав політичний аналіз нинішній ситуації, від якого залежать і справи на фронті. На його думку, нинішня мобілізація виявилася завданням, з яким нинішня система управління країною не може впоратися. Бо питання мобілізації — це передусім пи-

ризм. І нагадає, що демократія показала свою силу на початку 2022-го, коли громадянське суспільство ринуло закрити собою всі управлінські діри: йшло добровольцями до ЗСУ, з нуля створювало тероборону, налагоджувало волонтерські поставки, рятувало людей з тимчасово окупованих територій тощо. Але громадянське суспільство України — це активна меншість, його потенціал не безмежний. Тоді як решту системи управління становить слабкий авторитаризм — такий собі «паперовий левіафан», який надзвичайно концентрує владу: всі рішення ухвалює невелика управлінська команда.

Висновок експерта: потрібно змінити уряд, бо це ключова точка. Бо нинішній Кабмін не має права голосу і не зможе впоратися з викликами війни, бо рішення ухвалюються в іншому місці.

«Уряд національної єдності, що об'єднує правляче політичне угруповання та опозицію, — це смішно. Там не буде згоди всередині, пропозиції цього уряду не схвалить парламент, а президент накладатиме вето. Це буде безкілечна політична гра у волейбол аж до втрати країни.

Потрібен уряд національного порятунку, що складається з фахівців, які не мають політичних амбіцій і готові поставити хрест на подальшій політичній кар'єрі, бо їм на неї начхати. Туди мають увійти цивільні й військові, які мають авторитет принаймні в тих колах, де вони відомі, щоб скористатися підтримкою громадянського суспільства. Такий уряд має робити справу, не слухаючи вказівок з Банкової. Системна і справедлива мобілізація, максимально швидкий розвиток військово-промислового комплексу, порятунк економіки від руйнівних наслідків мобілізації, підтримка фінансової стабільності, стимулювання економічного відновлення — ось основні завдання нового уряду», — наголошує Валерій Пекар. ■

тання справедливості. Тому, на його думку, «або доведеться міняти систему управління, або міняти прапор над столицею на чужий прапор».

Бо мобілізація є питанням не військовим, а політичним та управлінським. Політичний аспект полягає у справедливості. Управлінський аспект полягає у можливості реалізувати задумане, вважає експерт. І додає, що небажаною на українських теренах концентрація влади призвела до того, що така надмірно спрощена система управління не може впоратися з викликами.

«Найкраще можуть упоратися з викликами дві системи: демократія та сильний авторитаризм. Демократія живиться силою громадянського суспільства та здатна на інновації. Сильний авторитаризм на кшталт російського здатен на примус. Слабкий корумпований авторитаризм не здатен ні на те, ні на інше. Залучити громадян він не здатен, бо вони йому не вірять. Застосувати силу він також не здатен, бо все купується», — вважає пан Пекар.

Він підкреслює, що українська система являє собою суміш демократії та слабого авторита-

КОНОПЛЯНИЙ ТЕСТ

Юлія Тимошенко воює проти канабісу

Поле марихуани — необмежений простір для політичних маніпуляцій

Мар'яна КОНОПЛЯНА

В Україні як ніколи назріло питання легалізації медичного канабісу. І відповідний закон уже прийняла Верховна Рада 21 грудня 2023 року. Але цей закон одразу ж було заблоковано. Проти медичного канабісу виступила партія Юлії Тимошенко «Батьківщина». Її фракція зареєструвала законопроект проти легалізації канабісу для медичних та наукових цілей. У пояснювальній записці лідерка «Батьківщини» зазначає, що сам закон було прийнято з порушеннями регламенту, та вимагає його перегляду. Хайп хайпом, але і совість треба мати.

Військовослужбовці потребують ліків з канабісу

За легалізацію медичного канабісу виступають пацієнти, військовослужбовці, науковці, громадянське суспільство.

Військові Ігор Холоділо, Олександр Ябчанка та Сергій Усенко, кандидат біологічних наук Дмитро Ісаєв та головний капелан Командування сил ТРО отець Сергій Дмитрієв свого часу звернулися до нардепів з вимогою підтримати законопроект, який дозволить виробляти в Україні ліки та лікувати препаратами на основі медичного канабісу.

«Держава сприятиме створенню необхідної кількості робочих місць, щоб не тільки забезпечити реабілітацію для наших людей, а й щоб у нас була змога саме стати глобальним експортером практик відновлення та інтеграції в повсякденне життя для всіх, для всіх абсолютно, хто пройшов та постраждав від війни. Всі найкращі світові практики, всі найбільш ефективні політики, всі рішення, якими б складними чи незвичними вони не здавались для нас, мають бути застосовані в Україні, щоб усім нашим громадянам, українцям, українкам не довелося терпіти біль, стрес та травми війни», — зазначається у тексті звернення військових.

Наголошував на необхідності легалізувати ліки на основі медичного канабісу для всіх, хто цього потребує, та налагодити українське виробництво й глава держави Володимир Зеленський.

У сесійній залі слова аргументації необхідності закону президента України зустріли оплесками. Але...

У компанії з білоруссю?

Як відомо, до парламенту з проханням ухвалити закон про легалізацію в Україні медичного канабісу звернулася РНБО.

В інформаційній довідці цієї ініціативи зазначено, що ліки на основі медичного канабісу дозволені та широко використовуються у 56 країнах світу, зокрема у країнах ЄС.

Водночас медичний канабіс не легалізований у таких країнах, як Китай, Білорусь, Іран.

Ліки на основі медичного канабісу використовуються для знеболення та усунення побічних ефектів від хіміотерапії при онкологічних захворюваннях; для усунення епілептичних нападів; для усунення спастичності м'язів при розсіяному склерозі; для полегшення болю при фантомних болях після травм та ампутацій; для покращення стану нервової системи та сну; для лікування посттравматичного синдрому.

Загалом рослина конопель містить понад 100 різних речовин, які по-різному впливають на організм людини. Але в медицині використовуються лише два типи речовин — канабідіол (КБД) і тетрагідроканабідол (ТГК). Канабідіол не є психотропною речовиною, тоді як ТГК може мати вплив на свідомість залежно від концентрації.

Медичний канабіс буває різних видів: такий, що містить винятково КБД та такий, що містить як КБД, так і ТГК у певних пропорціях. У країнах, де легалізований медичний канабіс, будь-які препарати на його основі відпускаються винятково за рецептом лікаря, але при цьому не мають надвисоких концентрацій ТГК, що впливають на свідомість людини.

Комітет з питань здоров'я нації постановив «прямо в законі визначити вміст ТГК у коноплях для промислових цілей на рівні не вище 0,3%, а для медичних конопель — відповідно вище 0,3%». Це означає, що коноплі з вмістом ТГК понад 0,3% матимуть жорстке законодавче регулювання.

За словами виконавчої директорки благодійного фонду «Пацієнти України» Інни Іваненко, частина нардепів, які наразі не підтримують цю ініціативу, не розуміють, що йдеться не про наркотик чи лобювання приватного бізнес-інтересу.

«В Україні має бути максимально широкий спектр препаратів, які допоможуть долати наслідки війни. Медичний канабіс — один з них. Ми самі ж себе штучно обмежуємо, хоча нашим громадянам це треба як нікому іншому», — переконана Іваненко.

Ініціатори законопроекту зазначають, що до повномасштабного вторгнення росії лікування медичним канабісом потребували понад два мільйони українців. Це пацієнти з епілепсією, онкологічними захворюваннями, хворобами Паркінсона та Альцгеймера, розсіяним склерозом і посттравматичним стресовим розладом. Під час війни кількість людей, які потребують полегшення болю через травми, значно зросла.

За розрахунками МОЗ, близько чотирьох мільйонів людей після війни матимуть ПТСР і потребуватимуть медикаментозного лікування.

Народна депутатка від партії «Голос» Леся Василенко слушно зазначила, що ці «природні ліки» потрібні кожному третьому українцю.

Нардеп партії «Голос» Леся Василенко: «Ці природні ліки на основі канабісу потрібні кожному третьому українцю».

Юлія Тимошенко проти медичного канабісу?

Чому проти?

Тож які аргументи висуває політик, котра після повномасштабного вторгнення значно збавила свою активність — і от різко й активно включилась у публічний простір, — Юлія Тимошенко? Вона заявила, що уряд, прикриваючись гуманною метою полегшити страждання важко пораненим військовим, хоче перетворити Україну на наркоплантацію в центрі Європи.

Тимошенко продемонструвала своє бачення загрози урядового законопроекту №7457, який підтримали депутати.

ни потрібно вирішувати на всеукраїнському референдумі після війни», — резюмувала вона.

Українці одразу ж почали запитувати: «Може, Тимошенко вбачає конкуренцію? Немає там часом у неї фармацевтичних інтересів?».

Виконавча директорка благодійного фонду «Пацієнти України» Інна Іваненко, опонуючи депутатам, котрі не підтримують уже прийнятий закон, наголошує, що постанови, на які вони посилаються, не вирішують питання доступу до ліків, які містять медичний канабіс.

«Наразі постановою дозволено до ввезення два препарати, але їх навіть ніхто не зареєстрував в Україні. Це нецікаво виробникам, бо постанова сьогодні є, завтра її можуть відмінити. Плюс ті препарати, які передбачені постановою, ніхто з українців собі купити не може, бо їх ціна \$2 тис. Тому нам потрібен закон, який дозволить виробляти ці ліки в Україні, аби пацієнти дійсно отримали доступ до цих ліків», — каже Іваненко.

Аргументи без аргументів

Проти закону про медичний канабіс виступає також і медикіння-професорка, нардепка Ольга Богомолець. Вона вважає, що тема «легалізації медичного канабісу» насправді піднімається заради ухвалення закону, який дозволить вирощування й переробку канабісу в Україні в дуже великих обсягах.

«Чимала кількість любителів великих грошей, які побудували свої статки на канабісі, не завжди мають змогу вирощувати його у своїх країнах — закон не дозволяє. А попит, звісно, зростає, відтак конопляному бізнесу потрібні нові мільярди. Потрібні за будь-яку ціну», — вважає нардепка.

Ольга Богомолець переконана, що під егідою легалізації медичного канабісу Україну хочуть зробити «ною Колумбією у центрі Європи».

«У нас є для цього відповідний клімат, достатньо територій, потужностей і ліберально налаштованого населення. А крім того — повністю контрольований найвищою владою парламент. Відтак Верховна Рада хоче лобюватиме вирощування канабісу, а бізнес уже, певно що, прорухає нові прибутки на мільярди доларів», — зазначила Богомолець.

Нардепка зауважила, що масове використання медично-

го канабісу не дасть змогу подолати наслідки післявоєнного ПТСР чи допомогти онкохворим, а лише погіршить ситуацію та «допоможе» перейти від легкого канабісу до сильніших наркотиків.

Однак аргументація пані Богомолець непереконлива. Бо закон передбачає, що регулювання виробництва ліків на основі канабісу та вміст ТГК у препаратах регулюватиметься державою у певній послідовності.

Спочатку МОЗ створить електронний реєстр для контролю за обігом лікарських конопель.

Держлікслужба буде органом ліцензування для вирощування, зберігання та обігу медичного канабісу.

А Нацполіція вимагатиме від ліцензіата здійснювати цілодобове безперервне відеоспостереження за всією площею об'єктів та приміщень із можливістю відтворення відеозапису, а також запобігати несанкціонованому входу на територію об'єктів та приміщень.

Важливо, що ця ініціатива жодним чином не нормалізує вживання конопель у рекреаційних цілях, а вживання марихуани вважатиметься злочином і розслідуватиметься поліцією відповідно до законодавства.

Своєю чергою на ім'я пацієнтів, які використовуватимуть ліки на основі медичного канабісу, будуть виписані електронні рецепти, які можна буде перевірити в електронній системі охорони здоров'я разом з іменем лікаря, котрий ці ліки призначив, та діагнозом пацієнта.

Ще один важливий нюанс, що дає поле для маніпуляцій тим, хто виступає проти закону про медичний канабіс, — це розмір обсягу конопель із високим вмістом ТГК, що вирощуватимуть для виробництва ліків.

Коноплі з вмістом ТГК до 1% насправді не мають психоактивної дії та не призводять до ризику використання їх у рекреаційних цілях. Однак обсяг таких конопель для українського ринку наразі неможливо передбачити, бо закон ще не має практичної дії. Коло поки що замкнене, тому й легко маніпулювати не лише цифрами, а й узагалі питанням вирощування в Україні медичного канабісу.

Але найважливіше те, що з такою кількістю поранених і травмованих ми не маємо права відмовлятися від ліків, які передбачила для нас у нашій місцевості природа. ■

ПОСТАТІ

Столітнє змагання за Україну та її церкву:

доля родини протоієрея Микити Кохна

Андрій КОВАЛЬОВ, голова Громадської ініціативи «Історія УАПЦ», кандидат політичних наук, офіцер Збройних сил України

На понад сто п'ятдесят років від часу ліквідації російським урядом Гетьманщини стали українці бездержавним народом, роздертим між різними імперіями-поневолювачами.

Саме свідомі українські родини стали осередками збереження українського державного духу, духу української самосвідомості, традиції та патріотизму.

1917 рік — рік відродження України. На руїнах колишньої російської імперії постає українська державотворча стихія. Феномен відродження українського народу, української державності і головної душі українського народу — української церкви — ґрунтується у першу чергу на збереженні українського духу в пасіонарних українських родинах.

Однією з таких була старовинна українська родина козаків на прізвище Кохно. Є сімейна легенда, яка оповідає, що один з предків родини Кохнів був запорозьким отаманом.

Не менш легендарним представником цього роду став Микита Кохно — український православний священник, активіст українського церковно-визвольного руху, один із символів Української автокефальної православної церкви першого відродження. Микита Кохно не лише був одним з активістів українського церковно-визвольного руху, не лише боровся і відроджував незалежність Української православної церкви. Він, ніби той ранньохристиянський мученик, приніс себе у жертву за цю церкву, а точніше було б сказати — прийняв мученицьку смерть за Христа та Україну.

Микита Прокопович Кохно народився 29 вересня 1895 року в легендарному козацькому Лебедині тогочасного Чигиринського повіту Київської губернії. Лебедін — нині практично на кордоні сучасної Черкаської і Кіровоградської областей. Неподальк — географічний центр України.

В традиції Української автокефальної православної церкви цю частину сучасної Черкаської області називали Шевченківщиною — від того, що за сімдесят кілометрів звідси народився великий пророк українського народу Тарас Шевченко. Поет оспівав Лебедін у своїй творчості. Насамперед у поемі «Гайдамаки».

Лебедін — це дуже давнє українське містечко. Існує версія, що за часів Русі саме тут пролягав легендарний Чорний шлях, яким приходили на терени Київської землі у середньовіччі кочівники. Перша відома згадка про Лебедін відноситься нас до Литовської метрики під 1448 роком. Після війни з Конецьпольським Богдан Хмельницький отримує у власність Лебедін. Тут у 1657 році Київський митрополит Діонісій (Балабан) благословляє заклати чоловічий монастир на честь святого Георгія Переможця.

Символічними є кілька речей. По-перше, найдавніші архівні дані про родовід Кохнів ми знаходимо саме у метричних книгах Лебединського Георгіївського монастиря. По-друге, в умовах тотальної русифікації, яку проводили російські шовіністи в часи становлення російської імперії на Правобережній Україні, Лебединський монастир стає твердинею українського духу та захисту українських церковних традицій, також Лебединський монастир став одним з осередків гайдамацького руху, тому російська влада ухвалила рішення про закриття «бунтівного» монастиря. У 1845 році його остаточно ліквідували, а головний храм монастиря став простою парафіяльною церквою. Знаково, що однією з перших парафій, яка приєдналася до УАПЦ, була Георгіївська у Лебедині. У травні 1923 року настоятелем цієї громади став священник Степан Вінятський, якого у 1922 році спочатку на дякона, а потім на священника рукоположив найпочесніший отець-митрополит Василь Липківський. Отець Степан Вінятський прослужив у Лебедині до 1929 року, поки більшеви-

цькі безбожники не закрили храм, а самого отця Степана совєцькі кати заслали до концентраційного табору.

До Лебедині в 1915 році приїхало молоде подружжя — священник Іван Павловський і його дружина Катерина. Отець Іван став настоятелем Георгіївської церкви, а пані Катерина — вчителькою церковно-парафіяльної школи. Знаково, що протоієрей Іван Павловський став активістом українського церковно-визвольного руху, очолив боротьбу за автокефалію УПЦ на Чигиринщині, був висвячений на єпископа УАПЦ, а у 1930 році єпископ Іван Павловський — уже предстоятель Української автокефальної православної церкви. У 1936 році владика Іван Павловський був заарештований совєцькими чекістами і страчений за Христа та Україну. Символічно і те, що найближчим соратником і сподвижником владика Івана Павловського свого часу був протоієрей Микита Кохно.

Батько Микити Кохна — Прокіп — працював старостою в цукроварні. Він виховував своїх дітей у побожності та українському дусі. Вірний своїм принципам, він не міг стояти осторонь, коли в 1906 році в Лебедині спалахнуло народне повстання проти російської влади. Прокопа Кохна арештували і посадили за повстання проти російської влади до чигиринської в'язниці.

Завдяки такому правильному і щирому вихованню дітей у православній вірі йшли вони у навчання до Києво-Печерської лаври.

З 1902 року Микита Кохно навчався у початковій і середній духовних школах при Успенській Києво-Печерській лаврі, а пізніше у Київській духовній семінарії, де став учасником нелегального українського студентського гуртка. Москалі називали цих підпільних українських патріотичних семінаристів «мазепінцями», ніби нешанобливо тавруючи сепаратистами та захисниками всього українського. Насправді учасники українського підпільного гуртка шанували пам'ять великого українського гетьмана Івана Степановича Мазепи як великого борця проти російського поневолення України.

Старший брат Микити Кохна — Арсеній — раніше за нього здобув духовну освіту в Києво-Печерській лаврі і отримав там високе становище. Він прийняв чернечий постриг і священничу хіротонію. Ієромонах Арсеній Кохно був особистим секретарем митрополита Київського Флавіана (Городецького). Високе становище брата не раз рятувало Микиту Кохна. І врешті після завершення свого навчання у духовній семінарії Микита відмовився ставати священником, адже був переконаний, що Ведомство православного віросповідання, на яке перетворили православну церкву в російській імперії, є інструментом русифікації українського народу.

Арсеній Кохно відправив норовливого брата, українського патріота, подалі від Києва для продовження навчання. Микита Кохно вступив до Московського Алексєєвського піхотного юнкерського училища. У 1917 році, в час революції у російській імперії, Микита Кохно закінчив юнкерську військову школу. Опісля повернувся в Україну і зголосився до Військ Центральної Ради, згодом Армії УНР, і брав участь у бойових діях за незалежність України проти російських окупантів.

У вирі боротьби за українську державність Микита Кохно повертається до Лебедині, де долучається до розбудови місцевих українських патріотичних ініціатив.

Протоієрей Микита Кохно зверху Панахиду у Харкові на цвинтарі на Основі у колі парафіян УАПЦ, 1935 рік.

Найактивнішою українською організацією в Лебедині у час Перших визвольних змагань була «Просвіта», де Микита Кохно і працював. Зокрема, він був організатором просвітянського хору. Паралельно з тим Микита Кохно працював учителем, адже розумів, що лише просвітою українського народу вдасться відродити дух українського державотворення.

У Лебедині вихованець київських духовних шкіл Микита Кохно почув про український церковно-визвольний рух і намір відродити автокефалію Української православної церкви. І Микита Кохно з головою поринає в український церковно-визвольний рух. Він долучається до Чигиринської повітової церковної ради, яку очолював протоієрей Іван Павловський, і активно займається українізацією богослужіння та допомагає церковним громадам виходити з московської духовної неволі.

У 1921 році Микита Кохно в Лебедині познайомився з дівчиною Вірою, яка мала таке ж щире православне виховання й українські патріотичні погляди, як і Микита. Віра була донькою Василя і Марфи Шинкаренків із села Матусова коло Лебедині.

У 1922 році в Лебедині у Микити та Віри народився первісток — Валентин Кохно. Валентин Кохно згодом стане головою Українського православного братства імені митрополита Василя Липківського у США. Валентин Кохно доклав дуже багато зусиль для збереження пам'яті про український церковно-визвольний рух і багатостраждальну УАПЦ.

У 1921 році Микита Кохно як спостерігач відвідав Перший всеукраїнський православний церковний собор, на якому було довершено відродження Української автокефальної православної церкви і висвячено єпископат для Української церкви.

Після утворення своєї рідної Української автокефальної православної церкви і висвяти її єпископату отець Микита Кохно більше не сумнівався — він остаточно вирішив для себе стати пастирем в УАПЦ.

Він звертається з проханням висвятити його на дякона. Дияконську хіротонію зверху найпочесніший отець — митрополит Василь Липківський, а згодом, у червні 1922 року, дякон Микита Кохно був рукоположений у священники єпископом Черкаським і Чигиринським Іваном (Павловським), з яким вони були знайомі з юності.

У червні 1922 року владика Іван Павловський призначив отця Микиту Кохна настоятелем парафії на хутір Набоків біля Городища, там якраз до УАПЦ приєдналася громада з храмом, яка потребувала священника. Парафія ця не була дуже велика, але надзвичайно організована. Всі парафіяни у Набокові, за спогадами Віри Кохно, були дуже національно свідомі.

Тут, на хуторі Набокові, народився 28

Микита Кохно під час навчання у Київській духовній академії

серпня 1923 року другий син у подружжя Микити та Катерини Кохнів — Тарас.

Під час настоятельства отця Микити, наприкінці літа 1923 року, цю парафію з архієрейським візитом навідав архієпископ Нестор Шараївський. З цим пов'язана дуже цікава і вельми мила історія. Отець Микита Кохно був людиною скромною і не наважувався запросити архієрея на богослужіння на хутір Набоків, бо в жодного господаря не було коней, щоб привезти владика, самі лиш круторогі воли. А всіх коней, за спогадом Віри Кохно, покрала совєцька влада.

І от у 1923 році владика Нестор Шараївський прибув на храмове свято до Городища. А від Городища до хутора Набокова — відстань 4 кілометри. Отець Микита розповів архієрею, що його чекають парафіяни у Набокові, але коней немає, є тільки воли. Владика Нестор з посмішкою, не вагаючись, сказав: «Значить, поїдемо на волах», — і пожартував, що зараз перевіримо, як наші предки-чумаки їздили до Криму по сіль.

Як згадає панімавка Віра Кохно, візит владика Нестора був великою несподіванкою і радістю, бо владика Нестор виявив бажання похрестити новонародженого сина отця Микити та Віри, і саме владика Нестор (Шараївський) назвав його Тарасом. Нині Тарасові Кохну 101 рік, він мешкає у Чикаго і залишив розкішні спогади про життя родини Кохнів, які готують до видання в Україні.

Хоча отець Микита служив на хуторі, але про українського енергійного та освіченого священика знали всі в довколишніх селах. У 1923 році до Набокова приїхала делегація мешканців села Хлистунивка, що біля Городища, котрі закликали отця Микиту очолити їхню парафію, яка приєдналася до УАПЦ. ■

Продовження в наступному номері «України молодій»

Валерія МУСХАРІНА

Нещодавно інтернет сколихнула чергова російська дезінформаційна кампанія, яка мала на меті дискредитувати президента України Володимира Зеленського й перешкодити постачанню фінансової допомоги від американських партнерів. Про це повідомляє BBC. Тривалий час в інформаційному просторі ширилися чутки про те, що Зеленський придбав собі дві розкішні яхти, використавши гроші з американської допомоги. Хоч це і не відповідає дійсності, а метод усе ж таки дав бажаний ворогові результат: конгресмени США, які ухвалюють рішення щодо підтримки нашої держави, взяли його до уваги. Власне, ця фейкова історія вплинула на «заморожування» розгляду додаткової допомоги Україні і спровокувала невдоволення. Ба більше, деякі з конгресменів висловили категоричне «ні» у бік подальшої підтримки Києва.

Хто ви, містере Дуган?

Цього разу кремлівський фейк поширювався на сайті DC Weekly, власником якого, пише BBC, є колишній морський піхотинець та офіцер США Джон Марк Дуган. Він пропрацював три роки заступником шерифа округу Палм-Біч, а потім запусив сайт, де поширював чутки про своїх колишніх роботодавців.

Через висунуті проти нього звинувачення в незаконному прослуховуванні та здирстві у штаті Флорида він отримав політичний притулок від московського уряду, а у 2016 році переїхав до Росії. З того часу позиціонує себе як журналіст.

З початку повномасштабного вторгнення Дуган активно підтримує російську пропаганду та, за словами британського видання The Guardian, поширює теорію про «українські біолабораторії», котрі фінансуються американським урядом і начебто мають зв'язок з пандемією коронавірусу.

До того ж новонавернений москаль американського походження стверджує, що однією з цілей вторгнення Росії в Україну було знищення цих «лабораторій», а зброя, що в них нібито розробляється, націлена на ураження російського населення.

Як пише грузинський сайт Fact Check, із 18 по 21 травня 2022 року Джон Марк Дуган перебував на окупованих територіях України у складі групи таких самих «західних журналістів». Ця ж делегація й супроводжувала його у престурі до Маріуполя, де політик коментував російській пропагандистській телекомпанії tvzvezda постачання американської зброї Україні. Від нього не пролунало жодної думки про те, що місто знищила Росія. Натомість із його слів складається враження, нібито у воєнних діях брали участь тільки українські військові, які за допомогою американської зброї і руйнували місто.

«Це схоже на постачання зброї терористичним організаціям, таким, як ІДІЛ. Це неймовірно, оскільки Донецьк — чудове місто, і впевнений, що Маріуполь теж був чудовим. Дивитись на те, що в його знищенні брала участь американська зброя... Скажу відверто, що як американець я відчуваю провину за те, що мій уряд бере в цьому участь».

Окрім цього, Дуган володіє багатьма вебсайтами, які використовують для дискредитації урядових осіб США, поширює скандали, чутки й фейки. Чимало з них мають російський домен та використовуються москвою для власних потреб.

Приміром, видання The Times зазначає, що в 2019 році він створив сайт, аби атакувати опозицію, і називав себе російським хакером на ім'я Bad Wolf. До того ж оприлюднив конфіденційну інформацію Демок-

ратичної партії США, зокрема електронні листи, в отриманні яких, імовірно, була зацікавлена й російська агентура.

Зібрані дослідниками докази вказують на те, що DC Weekly був підключений до того ж сервера, що й кілька інших сайтів Дугана. BBC Verify також виявила, що його частина розміщена на сервері в Москві.

Операція «Яхта»

Насправді ця історія з'явилася ще наприкінці листопада на звичайному ютуб-каналі з невеликою кількістю підписувачів та лише одним опублікованим відеороликом.

Певно, вона й залишилася б непомітною, якби інформацію не підхопив сайт DC Weekly, заодно опублікувавши фотографії двох яхт, Lucky Me та My Legasy, а також документацію, що нібито підтверджує їх продаж партнером Зеленського на загальну суму в 75 мільйонів доларів.

І хоча чутки про яхти виявилися фальшивими, BBC з'ясувала, що поширенню цієї історії сприяв вебсайт, буцімто розташований у Вашингтоні. Розслідувачі видання спростували це й зазначили, що він є «спеціально створеним інструментом, пов'язаним з російським урядом і призначеним для надання певним історіям вигляду правдоподібності».

Звісно, український уряд відреагував на заяву: «Вся інформація у цій статті — фейк. Жодних яхт у Зеленського та членів його сім'ї немає і не було».

Компанія, яка виставила яхти на продаж, також спростувала дезінформацію: зазначених «документів» про придбання суден Зеленським чи його радниками насправді не існує, а яхти все ще не продано.

BBC виявила, що, навіть попри спростування фальшивої історії, вона спричинила наслідки.

«Той, хто голосує за фінансування України, фінансує найкорумпованішу грошову схему з усіх іноземних воєн в історії нашої країни», — написала на своїй сторінці в мережі X конгресвумен від республіканців Марджорі Тейлор-Грін, пославшись на чутки про яхти.

З нею, однак, не погодився сенатор-республіканець та прихильник військової допомоги Україні Томас Тілліс. Не-

■ ЧИТАЙ. АНАЛІЗУЙ. РОЗУМІЙ

Президентські яхти за американські гроші

Як проросійський фейк дійшов до конгресменів США

вдовзі після закритої зустрічі сенаторів із Зеленським він дав інтерв'ю CNN.

«Гадаю, питання корупції виникло тому, що дехто каже: не варто давати їм гроші, бо на них люди купуватимуть яхти, — сказав Тілліс. — Однак [Зеленський] спростував ці твердження».

Крім того, Тілліс поговорив з іншим сенатором-республіканцем, Дж. Д. Венсом, який також згадав Зеленського в контексті ймовірної купівлі яхт.

Обговорюючи бюджет США в подкасті колишнього радника Дональда Трампа Стіва Беннона, Венс сказав: «Є люди, які скоротять соціальне страхування, кинуть наших дідуся і бабусю у злидні. Заради чого? Щоб один з міністрів Зеленського міг купити яхту побільше?».

Коріння DC Weekly проростає у кремлі

У своєму розслідуванні BBC посилаються на вердикт дослідників Даррена Лінвілла та Патріка Воррена з Університету Клемсона про те, що «тижневик DC Weekly публікує новини, скопійовані з інших сайтів і переписані за допомогою штучного інтелекту». «Кореспонденти» сайту мають фальшиві імена, а їхні фото скопійовані з інших джерел в інтернеті.

Журналісти BBC зазначають: до переписаних історій (очевидно, створених для того, щоб надати сайту легітимності) додаються сумнівні оригінальні звіти. До того ж DC Weekly публікує новини, переписані штучним інтелектом, а також оригінальні статті, що містять неправдиву інформацію.

Раніше цього року Дуган виступав з кількома доповідями в академії, пов'язаними з міністерством закордонних справ Росії. Тоді ж його ідентифікували як коментатора DC Weekly.

«Для мене цілком очевидно, що Дуган вже давно пов'язаний з DC Weekly та інфраструктурою, що стоїть за ним», — зазначив дослідник Воррен.

На запит BBC Джон Дуган відповів текстовим повідомленням, де відкинув усі обвинувачення і вказав, що кілька років тому продав DC Weekly за 3 тисячі доларів.

Він каже, що не пам'ятає, кому продав видання, і втратив усі документи, бо йому за-

блокували доступ до облікових записів електронної пошти через фінансові санкції проти Росії. Дуган наполягає, що не має жодного стосунку до поточної роботи сайту.

Утім експерти стверджують, що цей сайт є частиною значно більшої проросійської пропагандистської машини.

«Не має великого значення, чи стоїть за ним конкретний хлопець, — пояснює Воррен. — Ключовим моментом є те, що це важливий елемент дуже суттєвої й ефективної проросійської операції впливу, який необхідно викрити і зрозуміти».

«Британські податки — на Cartier Зеленської»

Як виявилось, яхтна кампанія була ланцюговою реакцією ще однієї фейкової історії, котра так само поширювала недвіру на Заході до України через корупцію. Тіньові акаунти, що розганяли подібні фейки, є не більш ніж звичайною балаканиною, що нібито викриває реальні проблеми. Тепер дезінформація була спрямована в бік першої леді Олени Зеленської.

У жовтні соцмережі накрила хвиля новин про те, що, поки Зеленський виступав перед Організацією Об'єднаних Націй у Нью-Йорку, його дружина придбала кольє, сережки та браслет бренду Cartier за шалений чек — 1,1 млн доларів.

Аналогічно, як і з «яхтами», таку заяву опублікували на ідентичному ютуб-каналі: з малою кількістю підписників і лише одним відео. Невідома жінка на відео представилася працівницею магазину Cartier на П'ятій авеню у Нью-Йорку. Далі заявила, що Олена Зеленська домоглася її звільнення, а потім розмахувала фальшивою квитанцією на 1,1 млн доларів від 22 вересня з ім'ям першої леді.

За словами BBC, система розпізнавання облич виявила

збіг між жінкою на відео та фотографіями з профілів у соцмережах жительки російського Санкт-Петербурга.

Ця історія завірусилася у Facebook, TikTok та Telegram. Зрозуміло, не оминула й російське посольство в Лондоні, яке написало на своїй сторінці в соцмережі X, що це «найкраще використання грошей британських платників податків за всю історію».

Чек є очевидною підбрюхою, адже до 21 вересня подружжя Зеленських уже залишило Нью-Йорк і вирушило до Канади. Розповсюдженню цих чуток сприяв один англомовний сайт — DC Weekly.

BBC Verify та дослідники з Університету Клемсона знайшли цілу низку статей DC Weekly, що були опубліковані з серпня по грудень цього року за однаковою схемою. Статті неправдиво стверджували, що принц Ендрю здійснив секретний візит до України, що Україна постачала зброю ХАМАСу, що американська некомерційна організація купує людські органи в Україні, що адміністрація Зеленського дозволила західним компаніям використати українські сільськогосподарські угіддя для утилізації токсичних відходів.

Видання підсумовує: статті на DC Weekly часто з'являлися за кілька днів після появи на YouTube. Деякі з них, як-от про ювелірні прикраси Cartier та яхти, публікувалися на кількох прокремлівських англомовних сайтах, а також на офіційних новинних порталах Африки, які приймають «спонсорований» (платний) контент.

Історії підхоплювали інші видання й акаунти в соцмережах. Однак завдяки проросійському DC Weekly, схоже, досягли успіху: на них звернули увагу деякі найвпливовіші люди в Конгресі США. ■

Максим СТРИХА

Київська опера, яка на Контрактовій площі, аншлагово показала новий балет «Сойчине крило» з музикою композитора Анатолія Кос-Анатольського, народженого у Коломиї на Івано-Франківщині. Чому варто побачити постановку?

Новела Франка 1905 року

Цю достатньо об'ємну — на пів сотні книжкових сторінок — новелу сьогоднішні літературознавці відносять до найцікавіших прозових творів Івана Франка. Її письменник написав 1905 року, перебуваючи в зеніті творчих сил (далі буде десятиріччя тяжкої хвороби й повільного згасання).

У щойно виданій панорамній книзі «Пригоди української літератури» професор Києво-Могилянської академії Ростислав Семків наголошує, що в цій новелі є все: убивства, безнадійне й пристрасне кохання, злочинство й розпуста, складні психологічні стани, вагання персонажів, нервові зриви та докори сумління. І тому вона органічно стає в один ряд із знаковими творами найвідоміших європейських майстрів слова своєї доби.

...Сорокарічний відлюдко-інтелектуал Хома в новорічну ніч несподівано одержує листа від давньої коханої. На конверті стоїть штемпель Порт-Артура — російської фортеці на Далекому Сході, обложеної тоді японцями. У цьому місті Манюся під артилерійськими обстрілами згадує все, що сталося з нею по тому, як вона несподівано втекла від Хоми (якого називає «Массіно» — від італійського варіанта його імені «Томассіно») з принагідним юним батьковим практикантом Генрісем.

Генрісь виявився злодієм, і дівчина пройшла кола пекла, буквально переходячи з рук у руки і потрапляючи в ситуації одна страшніша від одної. Врешті вона пише свого листа-сповідь і надсилає його, поклавши в конверт крильце лісової сойки, яку вона колись застрелила з ревнощів до Массіно — та завдяки сповідала про її прихід першою. Наприкінці новели на порозі оселі Хоми з'являється й сама Манюся.

У новелі багато карколомних поворотів і психологічних неоднозначностей, що можуть бути прекрасним полем для режисерів та акторів, і тому вона мала багато спроб інсценізації в різних театрах України — в Києві, Чернівцях, Івано-Франківську, Харкові, Маріуполі... Але всі вони належать уже до періоду Незалежності — за радянських часів про цей «сумнівний»

текст Великого Каменяра, борця за визволення трудящого люду, воліли зайвий раз не згадувати.

Балет Львівської опери 1957 року

І все ж уперше «Сойчине крило» було інсценізовано ще в далекому 1957 році. Щоправда, не на драматичній сцені, а в Львівській опері, у балетній виставі на музику Анатолія Кос-Анатольського.

Композитор зробив за радянських часів неймовірну кар'єру. З учасника джаз-банду та адвоката часів міжвоєнної Польщі він перетворився на респектабельного професора Львівської консерваторії, народного артиста УРСР і депутата Верховної Ради СРСР (ще тієї, суто декоративної, яку збирали двічі на рік, щоб «проштампувати» написані в кабінетах ЦК рішення). Але його в міру модерну і в міру традиційну, закорінену в фольклорних джерелах музику народ по-справжньому любив, а написаний майже водночас із «Сойчиним крилом» романс «Ой ти, дівчино, з горіха зерна...» (теж на слова Франка!) зробився всеукраїнським шлягером і лунав з усіх радіоточок.

На жаль, сьогодні ми дуже мало знаємо про те, якою була львівська вистава 1957 року, — попри умовність балетного жанру, що приспала пильність цензури, вистава протрималася тоді в репертуарі прогнозовано недовго. Тому для прем'єри на сцені Київської опери на Подолі балетмейстер-постановник Григорій Ковтун написав нове лібрето «за мотивами» Франкової новели. А публіка, яка вщерть заповнила залу, довго аплодувала новій музичній редакції авторства того ж Григорія Ковтуна та головного диригента театру Василя Василенка.

Стильно, в міру модерно і традиційно водночас

Дійство, яке побачили в перший прем'єрний вечір глядачі, було справді варте тривалих оплесків. Стильна хореографія (як і музика, в міру модерна і в міру традиційна водночас). Яскраві балетні номери — навіть оргію в розпусного Поліця бездоганно витримано в межах доброгосмаку. Доречні вокальні вставки у виконанні Уляни Малиняк, що стали добрим тлом для рельєфного виявлення переживань героїв.

Чудова сценографія Андрія Злобіна і костюми Дмитра Куряті. І яскраві роботи солістів балету Анастасії Романицької (Манюся), Артура Козенка (Массіно), Емілії Легостаєвої (Сойка), Володимира

■ ПРЕМ'ЄРА

Франкове «Сойчине крило» — знову на пуантах

У Києві представили балетну постановку відомої новели з музикою Анатолія Кос-Анатольського

Балет «Сойчине крило» Київської опери. Фото надане театром.

Михайлова (Генріх), Альберта Дієпа (Зігмунт, Поліцай), Богдани Бондар (Коханка Зігмунта), Анатолія Воронцова (Купець), Дмитра Завади (Юнак), Мирослава Чорноуса (Самурай) — називаю тих, хто танцював найпершого вечора.

Мені здається, в подальшому в рамках «шліфування» вистави можлива була б певна корекція образів у бік наближення до літературної першооснови. Скажімо, Массіно міг би стати трохи «дорослішим», ближчим до сорокарічного навченого життя Хоми в Івана Франка. Загалом симпатичний у виставі Генріх — подібнішим до злодійкуватого Генріся з новели (бо так не зовсім логічним виглядає його товаришування з відвертим негідником Зігмунтом).

Нарешті, варто було б ще подумати над «японською» сценою, яка у виставі, попри яскравий двобій Юнака із Самураєм, залишається відвертим дивертисментом, мало пов'язаним із основною дією. Адже незрозуміло, хто той Юнак, звідки він узявся, чому прямує на свято до японсь-

кого Імператора (начебто туди пускають усіх охочих!) і за що б'ється там із Самураєм. У Франка все зрозуміліше й «приземленіше»: Манюся черговим поворотом долі потрапляє до Порт-Артура, який обложили й жорстоко обстрілюють японці, — і врешті-решт якимось чудом вислизає звідти, щоб прибути назад до коханого в Україні. Мабуть, цей реалізм Франка (такий суголосний трагічним новинам нашого часу) варто було б зберегти — це тільки посилює драматичну напругу вистави.

Але вже й так вистава, безумовно, відбулася. Це підкреслили прем'єрного вечора у вітальних виступах в. о. міністра культури Ростислав Карандєєв та заступниця міського голови Ганна Старостенко (добре, що влада помічає мистецькі події).

А Київська опера на Подолі, яка під керівництвом Петра Качанова далі утверджує себе провідним музичним театром столиці, отримала чергову постановку, яка має всі шанси не лише довгі роки не сходити зі сцени, а й гідно представляти наше балетне мистецтво за межами України. ■

Юрко НИВА

Нещодавно, 27 грудня, у Києві в історичному будинку Роліт, де жили з 1930-х років «робітничка літератури» й інші митці, відбулась прем'єра перформансу-променаду «Гра в хованки з паном Лятошинським».

Дійство максимально зорієнтовувало на обігрування і взаємодію з локацією, в якій усе відбувалося, — починаючи з кабінету-музею композитора Бориса Лятошинського в будинку на вулиці Богдана Хмельницького. Житлова будівля є впізнаваною точкою екскурсійних маршрутів столиці, хоча потрапити в неї не завжди можливо, оскільки вона лишається місцем проживання киян.

У перформансі «Гра в хованки з паном Лятошинським» саме квартира композитора стала родзинкою дійства, яке розгорнулося довкола музики та творчості відомого українського композитора. На три годинні сеанси увесь будинок ожив і перетворився на химерно-чаруючий простір.

«Гра в хованки з паном Лятошинським» стала грою-пошуком, грою-квестом, десь іронічною та грайливою, а десь і драматичною, перегукуючись із періодами життя композитора, який творив під час радянського культурного терору. Його публічно цькували у пресі, називали формалістом і представником «буржуазно-ін-

■ ПЕРФОРМАНС

Ноти класика і звуки цвіркунів та цикад

Модерна «Гра в хованки з паном Лятошинським» у Києві

дивідуалістичного урбанізму», він потерпав від критики з боку «партійних» композиторів Спілки композиторів радянського союзу, а музику таврували «антинародною» та «формалістичним мотлохом, який треба спалити».

Незважаючи на цькування, Борис Лятошинський зміг задати тренд на модернізм в українській музиці та виховав ціле покоління композиторів, до якого належать такі знакові постаті, як Валентин Сильвестров, Леонід Грабовський, Віталій Годзяцький, Володимир Загорцев і Євген Станкович.

Слідуючи за магічним голосом, схожим на голоси птахів-сирен, усі потрапляли у квартиру Бориса Миколайовича. У цьому просторі електронаустичне звучання і рухи, гра і світло, предмети і навіть стіни — все стало частиною однієї багатовимірної музичної партитури, яку учасники променаду складали, немов пазл, щоби потім прочитати на нотах убивчу цитату: «Формалістический хлам, который нужно

сжечь». Але справжня творчість незнищенна.

Для створення перформансу режисер та автор проєкту Богдан Поліщук залучив представників драматичного, танцювального та музичного перформативних напрямів. Усі вони безпосередньо взаємодіяли з глядачами, спонукали рухатися будівлею та занурювали в незвичну музичну атмосферу. У під'їзді перформери використовували навіть підвіконня і поштові скриньки мешканців для видобування звуку. На колонах і перилах під'їзду барабаними паличками вистукували відлуння маршів радянщини.

Музичною основою «Гри в хованки» став спеціально створений для проєкту твір композиторки нового покоління Яни Шлябанської. В ньому поєднано електронну музику з живим вокалом та звучанням наживо альта й фортепіано. Електронну партію з чарівними звуками цвіркунів та цикад наживо виконувала композиторка.

Самодостатніми мистецькими роботи та основними візуальними

«Гра в хованки з паном Лятошинським» у кабінеті композитора. Фото Катерини Скрагленко надане організаторами.

акцентами вистави стали ефектні ексклюзивні костюми для перформерів, створені художницею Оленою Поліщук. Своєю чорно-білою гамою вони нагадували клавіші рояля і нотний стан.

Знаковим є й те, що саме цей проєкт став однією з перших подій щойно створеної Тетяною Гомон Громадської організації «Фундація Лятошинського», яка стане новим етапом у розвитку й функціонуванні кабінету-музею.

Проєкт створили в партнерській співпраці громадських організацій «Студія Фугу» (Австрія) та українських «Ігнеа Кор-

да» і «Фундація Лятошинського», за участі правовласниці й зберігачки архіву композитора Тетяни Гомон, за партнерства Австрійського центру в Україні й Австрійського бюро кооперації. Фінансування проєкту здійснюється зі Стабілізаційного фонду культури та освіти 2023 Федеральним міністерством закордонних справ Німеччини та Goethe-Institut Ukraine.

Режисер перформансу разом з командою вже почали працювати над кіноверсією проєкту. Вона буде доступна до перегляду широкому колу глядачів. ■

ФІЛЬМОТЕКА

Кіно заради перемоги

У 22 областях показували найкращі українські стрічки у другий повномасштабний рік російсько-української війни

Юрко НИВА

Понад 570 кінопоказів вітчизняних фільмів організувала у 2023 році команда проекту Національний тур «Кіно заради Перемоги!», який створений для моральної і психологічної підтримки українських воїнів, внутрішньо переміщених осіб, мотивації та об'єднання заради Перемоги. Побували у 351 населеному пункті 22 областей України. Від старту — з 6 серпня 2022 року — відбувся 1 тис. 651 кінопоказ.

Із загального числа у військових частинах та підрозділах протягом 2023 року відбулось 442 кінопокази. Часто до військових та цивільних глядачів у громади приїздили зірки українського кінематографа — амбасадори проекту: Ада Роговцева, Ірма Вітовська, Богдан Бенюк, Ахтем Сеїтаблаєв, Олесь Санін, Михайло Ілленко та Олексій Тритенко. І не виміряти цифрами усмішки, дружні обійми, знайомства і слова щирої подяки.

А все заради того, щоб військові відчували вдячність і під-

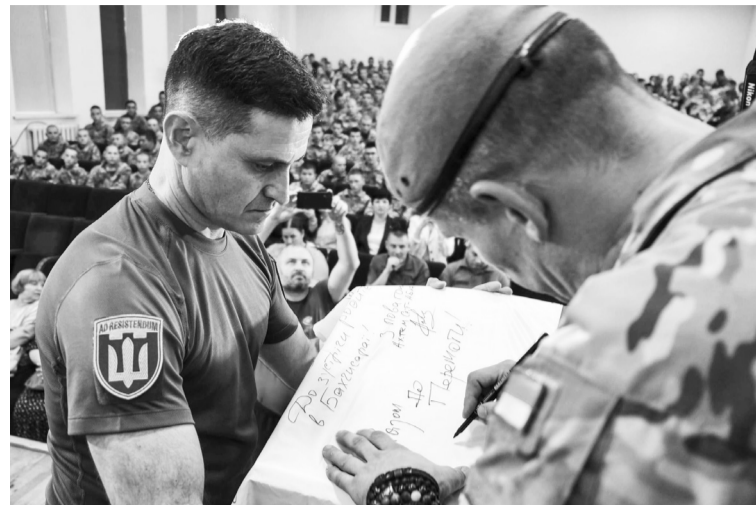
тримку, переселенці змогли відчутти єднання та віднайти мотивацію рухатися далі, а усі ми вкотре зрозуміли, що коли разом — українці непереможні та що після темряви завжди настає світанок, кажуть організатори. «Реалізуючи Національний тур «Кіно заради Перемоги!», ми спілкуємося з військовими на всіх рівнях та по всій території України і від усіх ми чуємо слова подяки та важливості продовжувати тур далі. Саме розуміння актуальності та необхідності нашої діяльності мотивує нашу команду і партнерів продовжувати розвивати проект після 17 місяців активної роботи», — поділилася голова правління Асоціації «Дивись українське!» Андрій Різоль.

Для представлення власних фільмів та спілкування з глядачами до кінопоказів туру долучалися знані кінематографісти: Катерина Степанкова, Заза Буадзе, Віолета Кіртока, Марина Кошкіна, Дмитро Сова, Андрій Мостренко, Іванка Ілленко, Андрій Сурярко, Лариса Руснак, Олесь Санін, Костянтин Лінарто-

вич, Роман Ясіновський, Григорій Бакланов, Наталя Половинка, Олеся Моргунець-Ісаєнко, Сашко Лірник, Андрій Ісаєнко, Андрій Самінін, Яків Ткаченко, Дмитро Вівчарюк, Даша Плахтій та інші.

Тур «Кіно заради Перемоги!» здобув національне визнання як високоєфективний мистецький проект, перемігши у конкурсі «Відповідальна країна» в номінації «Підтримка освіти та культури» і став переможцем престижної міжнародної премії SABRE Awards EMEA як «Кращий соціальний проект». Також перемогли у конкурсі PR-кейсів у номінації «PR-кампанія задля перемоги», у межах PR-марафону українського видавництва MMR.

У межах Національного туру «Кіно заради Перемоги!» демонстрували 53 повнометражні фільми, серед яких: «Довбуш» і «Поводир» режисера Олесь Саніна, «Кіборги» і «Мирний-21» Ахтема Сеїтаблаєва, «Мавка. Лісова пісня» Олександра Рубана та Олега Маламужа, «Мій карпатський дідусь» Зази Бу-

Один із зіркових амбасадорів проекту — актор і режисер Ахтем Сеїтаблаєв, військовослужбовець ЗСУ.
Фото Асоціації «Дивись українське!».

адзе, «Щедрик» Олесь Моргунець-Ісаєнко, «Захар Беркут» Ахтема Сеїтаблаєва та Джона Вінна, «Крути 1918» Олексія Шапарева, «Пекельна Хоругва, або Козацьке Різдво» Михайла Кострова. Також у переліку «Сторожова застава» Юрія Ковальова, «Мої думки тихі» Антонію Лукіча, «Толока» Михайла Ілленка, «Фокстер і Макс» Анатолія Матешка, «Атлантида» Валентина Васяновича, «Я працюю на цвинтарі» Олексія Тараненка, «Памфір» Дмитра Сухолитко-Собчука та багато інших.

А у межах Національного туру в 2023 році відбулось близько 200 кінопоказів короткометражних документальних фільмів-новел проекту «Культура vs війна» ре-

жисера Кадіма Тарасова. Героями проекту «Культура vs війна» є відомі культурні діячі, яких об'єднує розуміння, що культура — це зброя, невинна боротьба та безмежна віра у нашу Перемогу.

Національний тур «Кіно заради Перемоги!» реалізується у взаємодії з управлінням стратегічних комунікацій апарату Головнокомандувача Збройних сил України, за сприяння Міністерства оборони України, обласних військово-цивільних адміністрацій, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України та Національної поліції України. Кінопокази організовує та супроводжує Асоціація «Дивись українське!».

Борис ДУЧЕНКО

Київ

Ким об'єднані столичні пам'ятник Миколі Лисенку біля Національного оперного театру, погруддя Тараса Шевченка у ніші над центральним входом до цієї будівлі, меморіальні дошки Льву Ревуцькому на Софійській вулиці і Тарасу Шевченку на Червоному корпусі Шевченкового КНУ? Прізвиськом скульптора Олександра Ковальова. Його роботи є ще в кількох областях і навіть за кордоном, зокрема у США. Демонтований нещодавно в Києві пам'ятник найвідомішому російському письменнику на тепер у парку імені Івана Багряного — теж руки цього скульптора.

Нещодавно, у грудні, виповнилося 108 років від дня народження цього митця. Уже 32 роки, як він пішов у засвіти. Він мав звання народного художника УРСР та СРСР й інші радянські відзнаки. Що за цим стояло? З Олександром Ковальовим я був знайомий особисто. Тож поділюся деякими спогадами про майстра станкового і монументального портрета. На мою думку, дуже скромну і світлу людину.

З Олександром Олександровичем мене познайомив у далекому 1978 році мій родич, теж скульптор, народний художник України Василь Іванович Феценко, який жив і працював у Житомирі. Зустріч відбулася на нашій малій батьківщині у селищі Чоповичі, де гостював Олександр Ковальов на запрошення мого свояка. Новий знайомий запам'ятався мені з першої зустрічі дуже життєрадісною людиною і великим жартівником, особливо коли ми готували шашлики біля річки. І таким він був для мене всі роки його життя. У той день він подарував мені свою книгу-альбом з автографом. Поставив свій підпис і Василь Феценко. Книгу я зберігаю як реліквію.

Потім ми з ними неодноразово зустрічалися у Києві, зокрема в його квартирі на вулиці Лютеранській, 6. Спостерігаючи за роботою Олександра Олександровича у майстерні, я зрозумів, наскільки вона важка і складна. Крім таланту, потребує ще вели-

СПОГАДИ

Пророцтва чи запопадливість скульптора

Спогади про Олександра Ковальова — автора київського пам'ятника композитору Миколі Лисенку

ких фізичних зусиль і неймовірного терпіння.

Народився Олександр Ковальов у невеличкому місті Рогачові (Білорусь). Мати одна ростила трьох дітей. Щоб прогодувати їх, ходила по людях і прала. Ще в неповнолітньому віці забрав до себе Сашка і його старшого брата Захара дядько Лукаш. За розповідями, він примушував дітей працювати на заготовлі лісу, знущався над ними. Коли за обідом хтось із хлопців брав додаткову картоплину, бив ложкою по голові. Сашко хотів учитися, але дядько його не пускав до школи. І все ж Сашко за збирані гриби та ягоди накопичив грошей, купив собі книжки і пішов до школи.

Далі виховувався у дитячому будинку. Вступив до Одеського художнього училища. Для цього приписав собі три роки. Наприкінці 1930-х років вступив до Київського художнього інституту. Після початку Другої світової війни був евакуйований у Самарканд (Узбекистан). 1944 року повернувся до Києва і почав працювати викладачем у художній школі.

А 1950 року отримав... Сталінську премію другого ступеня за скульптурний портрет із білого мармуру ланкової Олени Хобти з Київщини.

Є ще така історія, яка трапилася з Олександром Ковальовим у 1981 році. Йому зателефонував перший секретар ЦК компартії України Володимир Щербицький і попросив, щоб скульптор за один місяць зробив погруддя генерального секретаря ЦК КПРС Леоніда Брежнєва до його 75-річчя — 19 грудня. Хоч часу було дуже мало на таку скульптурну роботу, Ковальов виконав замовлення. Але коли бронзове

Пам'ятник Миколі Лисенку в Києві.
Фото з сайту vandrivka.com.ua.

погруддя Брежнєва привезли Щербицькому, той був шокований — на грудях Брежнєва було п'ять зірок «Героя» замість чотирьох. Функціонер одразу зателефонував скульптору і знервовано вказав на помилку. У відповідь почув спокійну мову про те, що п'ята зірка, напевно, таки буде до ювілею Брежнєва. І зауважив: якщо не буде, то швидко й акуратно спиляє зайву.

Коли Володимир Щербицький, зателефонувавши у Москву, дізнався, що підготовлено проект указу про нагородження Брежнєва п'ятою зіркою «Героя», його щастю не було меж. А потім Брежнєв був дуже задоволений подарунком, особливо його вразила оперативність із п'ятою зіркою. І цей випадок яскраво демонструє мар-

носластво керманців тоталітарної радянської держави, частиною якої змушена була бути Україна.

Тут доцільно зазначити, що Олександр Ковальов не боявся посадових осіб, не схиляв голови перед ними, завжди твердо відстоював свою точку зору. Йому неодноразово пропонували вступити до лав КПРС, але він категорично відмовлявся.

1950 року скульптор отримав квартиру у старовинному будинку по вулиці Лютеранській, 6, де проживав увесь час. Сім'ї в нього ніколи не було. У студентські роки зустрічався з дівчиною, але у роки Другої світової війни, коли Олександр був в евакуації, вона вийшла заміж за офіцера. Нині у квартирі митця — меморіальний музей.

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України
газета «Україна молода»

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Мамай, Хронос і Кайрос:

по рядках, як по струнах

Олександр ВЕРТІЛЬ

У сьогоденній українській поезії — та й у прозі також — доволі складно назвати професійних письменників, які б тривалий час працювали однаково якісно і кількісно. Маємо доста прикладів, коли талановиті доробки настільки скромні, що й десяток віршів упродовж року вважаються справжнім творчим подвигом. І навпаки: окремих «майстрів пера» настільки накриває «дев'ятий вал» написаного, що за ним часто навіть не видно їх самих. На щастя, завжди є винятки, як-от Ігор Павлюк, який останні тридцять років неухильно підтримує заданий ним же високий якісний реєстр написаного і надрукованого. Чергове підтвердження — нова книга поезій «Танець Мамає» (К.: Саміт-Книга, 2023); вірші, написані впродовж 2017–2022 років.

Сюжетна архітектура збірки — 25 (!) розділів, кожен з яких слугує структурним фундаментом, з якого «виростають» наступні поетичні «поверхи». У вершині поетичного кута — Господь, Біблія, Голгофа, Почайна, Україна й неперехідні Всевишня Любобов, Віра, Надія. Символи-образи, через які автор поетично рефлексує на сучасні події та дати. Водночас, у рядках і між ними, виникають протиставлення — Юда, Каїн, Антихрист, Зло, П'ятьма, Зрада.

Вишукана поетична мова — світла й прозора, густо помережена епітетами-метафорами. Рядки, мов натягнуті струни, тримають читача у творчій напрузі. І — годі передбачити-спрогнозувати несподівані завершальні строфи-акорди, котрі сягають вищих філософічних рівнів.

У перебігу читання згадалися картини незабутнього художника-поета-футуриста Давида Бурлюка, у творчості якого козак Мамай — один з головних персонажів: із бандурою в руках, зачіскою «оселедцем» і, звісно, незмінними кониками та курми, яких художник відверто обожнював. На обкладинці Павлюкової книжки Мамай геть інший — танцює. Ні, це не дискотечний варіант, а динамічний образ героя українського фольклору — мудреця, воїна-захисника, співаця, оповідача. Саме таким постає він у розділі «Привид Мамає»: «Вмирати не вміє... / Він між пеклом і раєм... / Щось у ньому від Бога / Щось у ньому від крука»:

То співає, то б'ється,
То сміється, то плаче,
Як поранена птиця,
Характерник козацький.

Дати написання заголовно-го вірша циклу (13 листопада 2008–24 лютого 2022) засвідчують його еволюцію, де крапку поставив початок повномасштабного вторгнення російських військ в Україну.

Із «Мамаєм» дещо перегукується вірш «Шаман племені Тумба-клумба», головний герой якого «мовився віршами до Бога, / Він душі предків поіменно знав». Хоча між їхніми «авдиторіями» — суттєва різниця. У Мамає — справжні українці, у Шамана — ду-

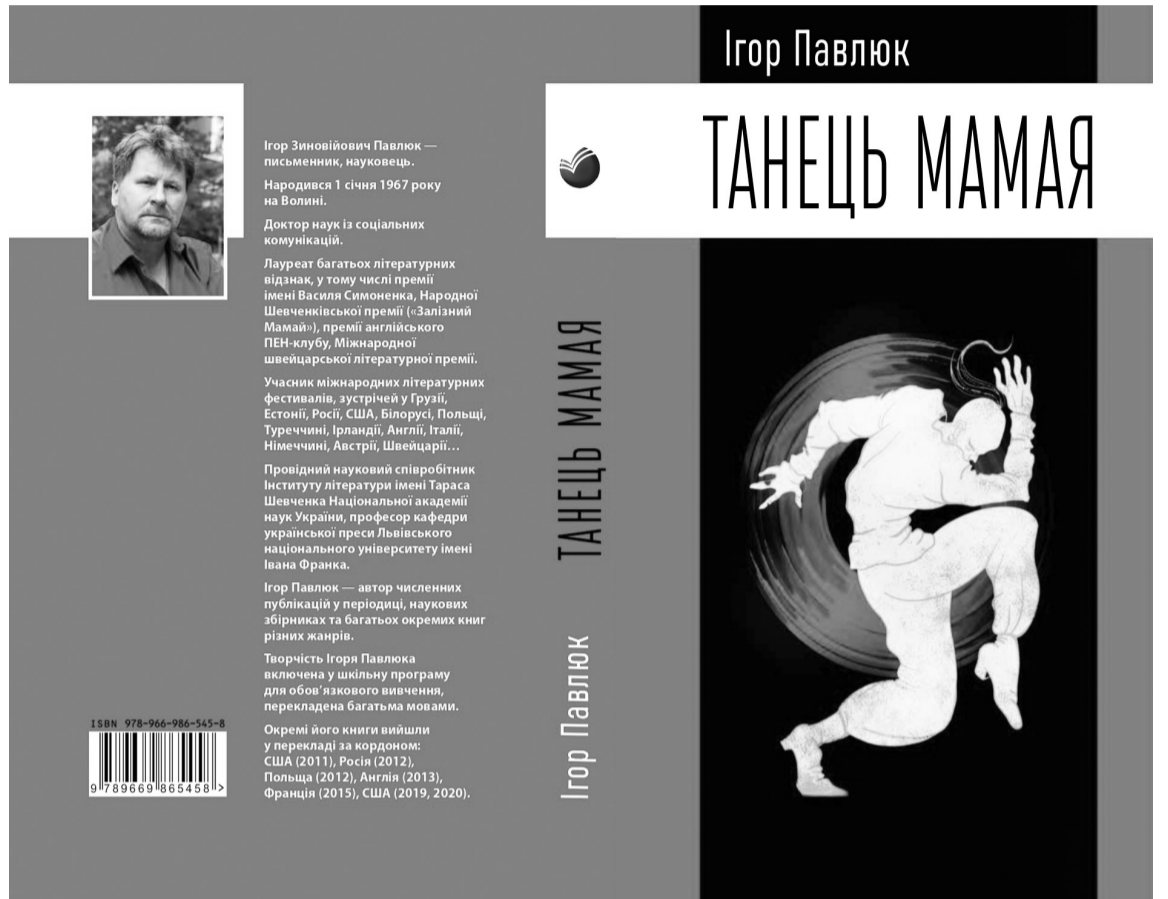
ховні канібали, торгаші, які «не чують сивого шамана. / Вони зліпили ідола з вождя». І зрештою — «свого шамана Тумба оббрехали / І облупали... / Потім розп'яли...». Таким чином образ Мамає слугує своєрідним духовним стрижнем, осердям, що тримає на собі текстовий «вантаж» всієї книги і навколо якого згруповані ті чи ті розділи.

З'являється Мамай і в поемі «Степ», разом із... Будую. За його визначенням, вони земляки, тобто, земляни, «спільної природи». Однак доля обох не вельми світла, а навпаки — трагічна, принаймні, так її побачив поет. В останніх рядках «немає Будди, / І Мамай вже стерп...». Натомість — «Постане Баба. / Добра. Кам'яна. / Обаблять ся і будди, і мамай. / А горизонт — як проклета струна... / Ніхто на ній і ноти не зіграє».

Утім, для песимізму небагато місця. Оптимізму значно більше:

Це сирени не ті...
І війна не Троянська.
Хоч війни
Всі подібні —
Мов кров, —
За Ітаку атака, чи ні.
Пенелопа чекає?
Європа?
Чи Азія рвійна?
У сирен тих і нинішніх
Схожі смертельно пісні.

Це рядки з вірша «Сирени і дзвони», що відкриває однойменний розділ. Саме в ньому найбільш густа концентрація теми сьогоденньої війни, хоча до неї автор звертається в багатьох інших поезіях — безпосередньо чи опосередковано, і саме ці твори — найточніші індикатори його душі, яка неймовірно болить і благає захисту й порятунку: «Повний Місяць пахне соком вишні. / На душі за Своєю печалью... / В час оцей надія на Всевишнього, / Не на людський розум, / Не на сталь». При цьому поет успішно уникає патетичної риторики, закликів, окличних знаків — натомість переважають внутрішній драматизм, духовна напруга, точність і оптимізм у висновках: «Не у космосі безмежнім, не в сільській ясині — / У підвалах «Азовстали» доля людства

нині... / Хто з ракетою приходить — від ракети згине. / Маріуполь. Доля Людства в серці України».

Поруч — розділ «Квіти мінного поля», вірші якого поглиблюють воєнну тему, однак з більш чуттєво-сентиментальним відтінком:

З бомбосховища тіла
метелик мрій
Полетить на зорю
й розтане.
Квіти мінного поля
старі-старі
І різкі —
Мов душевні рани.
І собаки, як люди,
Блукають сумні.
Розмінують даль
солдати.
Ми на мінному полі тепер
не одні.
Але добре, що ми крилаті.

Природно, що у важкі хвилини поет звертається до образу мами, присвячуючи їй особливу болючу і щемливу рядки. Він, поет, виростає сиротою, що наклало на його душу й серце вічний відбиток печалі. У вірші «Сентиментальне» зізнається: «Не вмію я нічого не робити... / Пишу листи до Бога і до мами». І як неминучий висновок: «А ти лежиш під каменем, красива, / Вже стільки літ, як я в житті земнім... / На жаль... чи благо... не ставалось дива — / Ти не прийшла... / До тебе йти мені».

Один із провідних художніх образів, притаманних Павлюку-поету, — Час. У найрізноманітніших його проявах і вимірах. Як Хронос, що уособлює абстрактність, початок і кінець, чи як Кайрос — бог випадку і конкретики — у їх протиставленні і поєднанні.

Автор оперує не тільки трьома традиційними часовими формами — минулим, теперішнім і майбутнім, а й поза-, між- та сучассям (останнє — назва окремого вірша). Завдяки «машині часу» поет миттєво долає не тільки роки і століття, а й космічні парсеки, аби уявою-думкою сягнути глибин Всесвіту, звідти поглянути на подолані відстані, рідні Україні, Полісся та Волинь, спробувати зрозуміти й осягнути власне місце і значення в безкінечному часовому просторі. Тобто, він завжди космічно-заземлений, піднесено-побутовий, водночас — відкрито-загадковий, що додає рядкам особливого шарму.

Часові розписи притаманні всій книзі: «І стогне щось — минуле у майбутнім... Народи нас, Всесвіте, зворотню!.. В мені усі віки, Всі простори, Сльозини... А я — мов журавель Часів Адама... Плаче, не встигаючи, годинник». Цитати можна продовжувати. Показово, що саме перший розділ збірки під назвою «Колодязь» має яскравий часовий «окрас», а образ колодязя в однойменному вірші поет асоціює із собою:

П'ю зорі із себе,
Допоки хвататиме сил.
Я троху колодязь.
Приходьте попити.

А безпосереднім побутовим предметом для образного узагальнення слугує саме годинник:

Йде годинник старенький
Новесенький час
виробляти,
Де життя вже таке,
Що не хочуть сліпці
прозрівати.

У часових параметрах поет напрочуд різний: то піднесено-ліричний, то непримиренно-гострий, то рвучкий, запальний, неспотушливий або мінорний, задумливий... Але завжди — надзвичайно чутливий до плину годин, днів, років... Надто в роздумах про важке воєнне сьогодення:

А годинник старенький
Тіткає...
Вічно байдужий,
Час розлитий кругом —
Наче крові калюжі.

І, як зізнається поет, він сам «став санітаром у цих боях / За вічний початок світу». На «часовій» особливості поезії Ігоря Павлюка у передмові наголошує критик Дмитро Дроздовський: «Суб'єкт лірики маркує за власним відчуттям час навколо себе, а отже, з хроносу часова вісь перетворюється на «кайрос», тобто на емоційно пережитий і знаково маркований час, якщо відштовхуватися від цієї властивої давнім еллінам дихотомії».

Виокремлені у рецензії тематичні аспекти не дають, звісно, повної і вичерпної характеристики книги — вона багатопланова, має розмаїті грані, відгалуження, шари. Єдине, чого в ній немає, — дна, яке б «заземлювало» і робило статичними рядки й строфи.

А бездонність у поезії — головна ознака її справжності. ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

■ НА ПОЧАТОК ДНЯ

Не вівсянкою єдиною

Рецепти легких і поживних сніданків

Валерія МУСХАРІНА

На думку багатьох експертів, сніданок є найважливішим прийомом їжі. Він не лише збагачує енергією на день і стримує звичку перекусів, а й контролює здоров'я, адже це перша їжа, котра потрапляє у шлунок після нічного сну.

Відсутність пізньої вечері незначно впливатиме на організм, чого не скажеш про ранній сніданок. Після пробудження ви вже будете без сил, а бажання працювати чи робити будь-що не з'явиться, доки організм не отримає поживні елементи.

Рецепти можна обирати нескладні, але цікаві й смачні водночас. Достатньо трішки поекспериментувати з найпопулярнішими продуктами для сніданку: різноманітними кашами, сирами, яйцями, йогуртами, свіжими овочами та фруктами.

Легка, як пір'їнка: проста овочева запіканка

Секрет такої запіканки в тому, що її можна приготувати з будь-яких інгредієнтів, що є у вашому холодильнику: сиру, овочів (зокрема заморожених), м'яса. До речі, ця страва ідеально підійде як на сніданок, так і на легку вечерю. Вам знадобляться:

- * яйця курячі — 6 шт.;
- * твердий сир — 100 г;
- * хліб тостовий — 6 скибок;
- * молоко — 2 скл.;
- * сіль — за смаком;
- * перець чорний мелений — за смаком;
- * консервована кукурудза — 1 скл.;
- * броколі заморожена — 150 г;
- * печериці — 150 г;
- * зелена цибуля, пучок — 1 шт.;
- * варена ковбаса — 150 г;
- * бекон — 100 г.

Насамперед розігріваємо духовку до 200°C. Миємо та подрібнюємо цибулю, відкладаємо в миску. Далі нарізаємо улюблену ковбасу або шинку, бекон та гриби й додаємо в миску з цибулею.

Розділяємо броколі на дві час-

точки й теж перекладаємо в миску. Насипаємо зверху кукурудзу. Миємо та обсушуємо паперовими рушниками яйця. Натраємо твердий сир.

Спочатку робимо основу для запіканки. У глибокій мисці збиваємо яйця, молоко та сир. Нарізаємо хліб на квадратики та додаємо в миску.

Дуже обережно змочуємо всі шматочки хліба. Солимо й перчимо. Додаємо начинку (ковбасу, бекон, броколі, гриби, кукурудзу та зелену цибулю), солимо та приправляємо спеціями.

Змащуємо олією глибоку форму для запікання. Переливаємо суміш для запіканки у форму та випікаємо впродовж 50 хвилин (допоки верх не підрум'яниться). Перед подачею даємо запіканці постояти за кімнатної температури 10 хвилин. Смакуємо!

Сирно й морквяно: рецепт смачних сирників

Корисні та прості у приготуванні сирники з морквою — саме те, що треба для тих, хто любить цей овоч і хоче споживати велику кількість вітамінів зранку.

Такі сирники варто готувати з кисломолочного сиру високої жирності й не забувати перевірити, щоб

морква не гірчила. Якщо стежите за фігурою, можете замінити цукор на будь-який підсолоджувач. Вам знадобляться:

- * сир кисломолочний — 250 г;
- * морква — 120 г;
- * масло вершкове 82% — 1 ч. л.;
- * манна крупа — 2 ст. л.;
- * цукор — 2 ст. л.;
- * яйце куряче, велике — 1 шт.;
- * цукор ванільний — 1 ч. л.;
- * сіль — за смаком;
- * борошно — 1,5 ст. л.;
- * олія — за смаком.

Моркву натираємо на дрібній тертці та підсмажуємо в пательні на вершковому маслі протягом трьох хвилин, періодично помішуючи. Всыпаємо туди манну крупу та смажимо ще протягом двох хви-

лин, постійно помішуючи. Знімаємо з вогню, даємо охолонути.

В окремій мисці змішуємо яйце з сиром, ванільним і звичайним цукром та дрібною солі. Додаємо підсмажену моркву, добре перемішуємо та залишаємо на 10 хвилин.

Вологими руками формуємо сирники, обвалюємо їх у борошні та підсмажуємо на олії до золотистої скоринки з обох боків.

Як і звичайні сирники, морквяні можна полити солодким варенням, медом, сметаною чи натуральним йогуртом. Бажано використовувати сааме домашній сир, адже тільки в цьому випадку тісто вийде однорідним і майже не липнучим до рук. Якщо не хочете зайвого жиру в їжі, можете запекти сирники в духовці. Насолоджуємося!

Дораякі — м'які японські млинці

Дораякі — це традиційні японські млинці, наповнені кремом із бобів адузі. «Дора» з японської означає гонг (стародавній ударний музичний інструмент Далекого Сходу, що має схожу з млинцем форму). За легендою, страву придумав самурай Бенкей, і спочатку вона не мала начинки.

У сучасних рецептах їх подають із різноманітними джемами, сиром, карамеллю, шоколадною пастою чи заварним кремом. Тісто для цих млинців є особливо ніжним завдяки доданому меду й називається кастела. Вам знадобляться:

- * борошно — 130 г;
- * яйця курячі — 3 шт.;
- * цукор — 60 г;
- * розпушувач — 5 г;
- * мед — 15 г;

- * молоко — 70 мл;
 - * цукор ванільний — 10 г;
- Для начинки:
- * цукор — 2 ст. л.;
 - * какао — 4 ст. л.;
 - * масло вершкове — 25 г;
 - * вода — 3 ч. л.;
 - * горіхи мелені — за смаком.

Яйця перемішуємо з цукром, додаємо мед і робимо однорідну масу. В неї просіюємо борошно з розпушувачем і перемішуємо. Додаємо ванільний цукор та молоко і знову перемішуємо. Залишаємо тісто на пів години в холодильнику.

Тепер готуємо шоколадну начинку. Можна використовувати пасту «Нутелла», вершково-сирний крем і будь-що інше. За умови, що начинка буде густою.

У сотейник всипаємо цукор із половиною какао, додаємо масло, воду і ставимо кип'ятити 5 хвилин. Після чого додаємо решту какао та мелені горіхи, перемішуємо. Відставляємо, щоб суміш охолочила.

Тепер розпочинаємо смаження млинчиків. Нагріваємо пательню. Злегка змащуємо олією: краще це зробити кулінарним пензлем. Вливаємо тісто по 1 столовій ложці й даємо гарненько розтектися. Коли побачимо, що поверхня млинців покривається бульбашками, — перевертаємо. Вони повинні мати рівномірний рум'яний колір.

Поки гарячі, починаємо їх. Беремо один млинчик, викладаємо начинку, не доходючи до країв, накриваємо ще одним і зліплюємо. Вийдуть опуклі млинчики з начинкою всередині. Смачного!

Деруни з буряка і картоплі — бюджетно й дуже смачно

Навіть якщо ви не любите буряк, цілком імовірно, що цей рецепт змінить вашу думку. Такі картопляно-бурякові деруни виходять пікантно-солодкими і чудово поєднуються зі звичайною сметаною або йогуртовим соусом.

Цю універсальну страву можна їсти в будь-який час (на пізній сніданок, обід і навіть вечерю). До того ж вона достатньо швидко готується: складається всього з шести основних інгредієнтів і займає у приготуванні близько 30 хвилин. Вам знадобляться:

- * картопля — 500 г;
- * буряк — 500 г;

- * цибуля ріпчаста — 150 г;
- * яйця курячі — 2 шт.;
- * борошно пшеничне — 3 ст. л.;
- * часник — 20 г;
- * сіль — 1 ч. л.;
- * перець чорний мелений — 0,5 ч. л.;
- * Олія соняшникова — 80 г.

Чистимо й миємо картоплю з буряком, видаляємо лушпиння з цибулі та часнику. Картоплю, цибулю і буряк нарізаємо середніми шматками.

Щоб пришвидшити процес і не натирати картоплю на тертці, подрібнюємо її разом із цибулею та часником у блендері. Після цього перекладаємо овочі в миску, де будемо замішувати тісто на деруни.

У тій же чаші подрібнюємо буряк до такої самої консистенції, що й картоплю. Додаємо його у миску до інших інгредієнтів. Туди ж додаємо яйця, перець, сіль і перемішуємо. Тепер всипаємо борошно й ще раз перемішуємо до однорідності.

У пательню вливаємо олію, ставимо на середній вогонь і добре розігріваємо. Далі викладаємо масу у формі дерунів за допомогою столової ложки. Обсмажуємо їх до золотавого кольору з обох боків.

Готові деруни викладаємо в тарілку, застелену паперовими рушниками. Кожен шар дерунів перекладаємо рушниками, щоб забрати зайву олію. Перед подачею знімаємо папір. Смачного сніданку! —

Картопляні млинці за рецептом Євгена Клопотенка

Ця страва — справжній кулінарний експеримент, що додасть звичайним млинцям неймовірного смаку та зробить м'якими, пухкими й рум'яними!

Для таких млинців якнайкраще підійде картопля із середнім або високим вмістом крохмалю. Її треба зварити, вилити всю рідину та розім'яти до стану пюре товчачиком або ложкою. Шеф-кухар не радить використовувати блендер, бо він надмірно перебиває картоплю, створюючи небажану крохмалисту консистенцію, липку та тягучу.

Готове тісто має вийти не таким рідким, як зазвичай роблять для тонких млинців, і не таким густим, як на оладки. Потрібна консистенція нежирної сметани. Вийшло рідкуватим? Додайте ще трішки борошна. Густувате? Тоді потрібно ще молока. Вам знадобляться для млинців:

- * картопля — 5 шт. середнього розміру;
- * молоко 2,5% — 300 мл;
- * борошно — 250 г;
- * яйця — 3 шт.;
- * цукор — 1 ст. л.;
- * соняшникова олія — 5 ст. л. (3 ст. л. в тісто, 2 ст. л. для смаження);
- * сіль — 1 ч. л.

Для ароматизованого меду:

- * мед — 100 мл;
- * бодяк — 1 зірочка;
- * кардамон — 3 коробочки;
- * гвоздика — 3 бутони.

Картоплю очищуємо та нарізаємо однаковими скибочками, відварюємо в підсоленій воді до готовності. Це займе 15-20 хвилин.

З готової картоплі зливаємо всю рідину та ретельно розминаємо до пюре однорідного стану. Залишаємо, щоб охолонула. Потім додаємо 300 мл молока, 3 яйця, 1 ст. л. цукру, 1 ч. л. солі та 3 ст. л. соняшникової олії.

Гарно вимішуємо силіконовою лопаткою, щоб не було грудочок. Порціями додаємо в суміш 250 г просіяного борошна та ретельно перемішуємо для отримання однорідного тіста.

Для смаження беремо невеличку пательню, діаметром не більше 24 см. Якщо такої немає, беріть будь-яку. Розігріваємо її та змащуємо соняшниковою олією за допомогою кулінарного пензлика. На середину пательні виливаємо ополоником картопляне тісто та нахилиємо її з боку на бік, щоб воно розтеклося по всій її поверхні. Смажимо млинці до золотавої скоринки з обох боків. Складаємо на тарілку один на одного.

Тепер готуємо ароматний мед для подачі. Для цього в сотейнику підігріваємо його з зірочкою бодяку, трьома коробочками кардамону та трьома бутонками гвоздики. Залишаємо на 15-20 хвилин, хай мед всотує аромати спецій.

Подаємо картопляні млинці з теплим соусом. За бажанням загортаємо в них улюблену начинку. Отримуємо задоволення!

Григорій ХАТА

■ ОРГПИТАННЯ

Головною спортивною подією нового 2024 року стане Олімпіада в Парижі. А ключовою її інтригою буде приїзд представників росії та білорусі на ці Ігри. МОК на їхню участь у нейтральному статусі вже дав добро. Однак Українська держава обіцяє протистояти цьому факту в різний спосіб. При цьому можливість бойкоту Україною цих змагань дуже низька. Уже зараз зрозуміло, що таке рішення викличе в українському спорті вкрай неоднозначну реакцію. Тому бойкот вважається винятковим заходом — на випадок, коли інші важелі впливу не спрацюють і якщо Україну в цьому питанні підтримають інші дружні держави. А офіційне рішення щодо виступу українських олімпійців на Іграх-2024 вітчизняні чиновники обіцяють оголосити пізніше. «Треба сказати, що це рішення передусім буде прийматися з холодною головою і в інтересах нашої країни. Першочергова задача для будь-кого з нас, для будь-кого зі спортсменів сьогодні — наша перемога у війні, наша боротьба за незалежність, і, звісно, ми будемо боротися далі», — заявив в. о. міністра молоді та спорту України Матвій Бідний.

Критерії невідповідності

В українському спортивному господарстві обіцяють працювати над тим, аби до Парижа доїхала якомога менша кількість представників країн-агресорів.

«Ми ще не зробили все можливе, щоб усунути представників країни-терориста від міжнародного спортивного руху, ми будемо продовжувати боротьбу далі», — обіцяє Матвій Бідний. Зараз зусилля його відомства зосереджені на перевірці «нейтральності» росіян та білорусів, які отримують олімпійські ліцензії. Керівник вітчизняного спортивного міністерства підкреслює, що російські атлети, котрі отримують олімпійські ліцензії, не відповідають критеріям «нейтральності» Міжнародного олімпійського комітету.

У відкритому листі, котрий підписали українські спортсмени на знак протесту проти участі російських спортсменів на ОІ-2024, йдеться про те, що володарі олімпійських перепусток — Владислав Ларін, Заурбек Сідаков та Заур Угуєв — відкрито підтримують військову агресію проти України. Також близькими до здобуття олімпійських ліцензій є ще низка російських спортсменів, які також відкрито підтримали війну проти України. Серед них: тхеквондисти Максим Храмов, Поліна Хан, Крістіна Адебайо, Георгій Гурцієв та Тетяна Мініна, дзюдоїсти Мадіна Таймазова, Інал Тасоев, Арман Адамян, борець Абдулрашид Садулаєв.

Знані українські атлети наголошують, що спортсмени, які пропагують війну, не повинні змагатися на Олімпійських іграх. «Допущення спортсменів країн-агресорів, які відкрито підтримують збройну агресію рф проти України, є порушенням фундаментальних етичних принципів, задекларованих Олімпійською хартією, чинною з 26 червня 2019 року, тому вважаємо, що будь-який формат участі спортсменів держав-агресорів є недопустимим», — ідеться у відкритому листі.

Свої підписи під зверненням залишили веслувальниця Анастасія Коженкова, фрістайліст Олександр Абраменко, гімнаст Олег Верняєв, біатлоністка Олена Білосюк, легкоатлетка Наталія Добринська, Ольга Саладуха та Ярослава Магучіх, фехтувальниця Яна Шемякіна, дзюдоїст Георгій Зантара, синхроністка Марта Федіна.

«Про які змагання будь-якого рангу може сьогодні йтися за участю атлетів з країни, яка творить геноцид українського народу? Як можна навіть уявити ці спільні змагання під олімпійським прапором, який виражає ідею об'єднання всіх мирних держав на змаганнях, коли триває загибель українських спортсменів, які захищають Україну, та відбувається знищен-

«Вони не можуть бути нейтральними»

У Міністерстві молоді та спорту України працюють над тим, аби на Олімпіаду в Парижі не потрапили заангажовані війною росіяни

Україна обіцяє максимально ускладнити допуск російських та білоруських атлетів на Олімпіаду-2024 в Парижі.
Фото з сайту westobserver.com.

ня спортивної інфраструктури ракетами агресора?» — говорить олімпійський чемпіон-2018 Абраменко.

«Спорт — це не безлюдний острів»

Очільник Мінмолодьспорту Матвій Бідний зауважує, що принципово важливо, коли саме атлети закликають відсторонити агресорів від Олімпіади, адже саме атлети є головними на Олімпійських іграх, вони є взірцем олімпійських принципів та олімпійського характеру.

Керівник вітчизняного Міністерства молоді та спорту пояснює: «Спорт — це ж не окрема вирвана ділянка, не якийсь безлюдний острів, це частина суспільного життя, міжнародного

режиму, країни як такої. Тому говорити про те, що спортсмени є нейтральними... Вони в принципі не можуть бути нейтральними, а в росії особливо», — зауважує в інтерв'ю BBC Україна Матвій Бідний.

Водночас очільник Мінмолодьспорту наполягає, аби верифікація нейтральних спортсменів із росії та білорусі відбувалася за участі української сторони, а сам процес був відкритим та прозорим.

Критеріями ж оцінки «нейтральності», за пропозицією в. о. президента Федерації легкої атлетики України Ольги Саладухи, мають стати: обов'язкове засудження війни та путінського режиму й підписання від-

ку агресію. «Достатньо одного розпорядження на рівні французького уряду — й присутність агресора на паризькій Олімпіаді буде унеможливлена», — каже Саладуха.

Своє вагоме слово можуть сказати й міжнародні спортивні федерації. «У них є усі підстави виключити росіян зі свого складу за те, що Олімпійський комітет росії «анексував» тимчасово окуповані українські території. Наразі в багатьох федераціях немає такого бажання через вплив рф, але потужна кампанія за участю якнайбільшого числа всесвітньо відомих спортсменів і тренерів може це змінити», — зауважує очільниця ФЛАУ.

При цьому залишається і можливість судового оскарження рішення МОК.

Відомий спортивний юрист Юрій Юрченко подав позов до Міжнародного арбітражного суду в Лозанні (CAS) на рішення МОК, який дозволив нейтральним атлетам із росії та білорусі змагатися на Олімпійських іграх-2024 у Парижі. Він просить заборонити допуск до Олімпіади, довічно, спортсменів, влади та президентів і загалом громадян країн-агресорів. «Якщо за порушення антидопінгових правил їм усе це заборонили і їх відсторонили, то міжнародні правила і кордони України і їх порушення є не менш важливими, цінними, ніж боротьба з допінгом у спорті. Тим більше, що допуск росіян до Олімпіади суперечить рішенням CAS, за якими FIFA та UEFA не допустили команди країни-агресора до участі в міжнародних змаганнях», — говорить спортивний юрист у своєму позові. ■

«Достатньо одного розпорядження на рівні французького уряду — й присутність агресора на паризькій Олімпіаді буде унеможливлена».

життя. Яким чином спортсмени можуть бути нейтральними, якщо вони на сто відсотків залежать від своєї держави і від політики своєї держави? Коли вони фактично виховуються на російські криваві гроші, проходять підготовку завдяки їм?».

«Ви ж розумієте, що якщо хтось потрапить на цю Олімпіаду, повернеться з неї, ще й з медаллю, то він на наступний же день стоятиме на стадіоні з зет-свастикою поруч із путіним і використовуватиметься як інструмент російської пропаганди. У нас немає жодного сумніву з цього приводу. Спорт — це певний механізм пропаганди, механізм демонстрації потужності

повідної антивоєнної декларації; відсутність в анамнезі спортсмена будь-яких мілітаристських настроїв чи прокремлівських заяв; як додатковий аргумент — готовність відмовитися від громадянства країни-агресора заради спорту».

Є різні механізми тиску

Тим часом планують в Україні тиснути не лише на Міжнародний олімпійський комітет. Ольга Саладуха пропонує вивести питання за межі «спортивної юрисдикції», за межі виняткової компетенції МОК і також зосередитися на персональних санкціях проти спортсменів, які підтримують російсь-

«Ми маємо бережно ставитись до тих спортсменів, яких маємо, і готувати їх до основних стартів сезону, для того, аби забезпечувати сталий результат. Ми ж розуміємо наші функціональні можливості — треба вивести спортсменів на оптимальний рівень на чемпіонати світу та Європи».

Григорій ХАТА

У вітчизняному біатлоні відбувається зміна поколінь. Особливо цей процес добре помітний у жіночій збірній, де зі старої команди — золотої олімпійської четвірки 2014 року — залишилася лише одна біатлоністка. 33-річна Юлія Джима продовжує перебувати на пристойному рівні й разом з лідером української чоловічої збірної Дмитром Підручним узяла участь у традиційній Різдвяній гонці, котра наприкінці минулого року відбулася в німецькому Гельзенкірхені.

Через проблеми зі здоров'ям обоє спортсменів не форсували підготовку до сезону, утім на різдвяних перегонках (а це мас-старт та гонка переслідування) показали непоганий результат, фінішувавши в підсумку на п'ятій позиції.

А з початком нового року біатлонний бомонд повернувся до гонок Кубка світу. І на етапі в німецькому Обергофі тренерський штаб української збірної дав проявити себе кільком представникам молоді зміни. У складі чоловічої команди України на четвертому етапі КС змагався 20-річний Віталій Мандзин. А в жіночому колективі «синьо-жовтих» тут свою дебютну гонку в командній естафеті пробігла 19-річна Олена Городна.

За підсумками обергофських стартів Мандзин каже, що може занести їх собі в актив. В українській чоловічій збірній він був кращим (31-м) у спринті.

Думається, задоволена своїм виступом і Городна. Хоч вона і припустилася чотирьох про-

■ БІАТЛОН

Оптимістичний лейтмотив

Лідери вітчизняної біатлонної збірної потрапили до «топ-5» традиційної Різдвяної гонки

Дмитро Підручний (на фото) разом з Юлією Джимою посіли п'яте місце в Різдвяній гонці-2023.
Фото з сайту ukrbiathlon.com.ua.

махів на першому етапі естафетних перегонів, утім підсумкове восьме місце української жіночої четвірки, без сумніву, можна вважати позитивом.

Із сезону-2023/2024 з жіно-

чою збірою працює новий старший тренер Микола Зоц. І, за словами очільника ФБУ Івана Крулька, зараз можна побачити лише початковий процес подолання кризи, яка спостерігаєть-

ся у вітчизняному жіночому біатлоні. «Попереду ще дуже багато роботи, і новому тренерському складу потрібен час, аби повною мірою реалізувати свої ідеї і програму, з якою вони йшли до кер-

ма команди, — зауважує Іван Крулько. — Залишитись у «топ-10» Кубка націй за підсумками нинішнього сезону Кубка світу — це не мрія, а задача-мінімум», — каже президент ФБУ про стан справ у вітчизняному жіночому біатлоні.

А за підсумками етапу в Обергофі жіноча збірна України в загальному заліку Кубка націй зберегла за собою дев'яту позицію. До слова, в індивідуальних стартах найкращий результат показала Анастасія Меркушина, котра посіла 27-ме місце в спринті та 24-те — в «персьюті».

Водночас чоловіча команда «синьо-жовтих» після Обергофа залишилася в Кубку націй десятою. Їхній результат в естафетній гонці — 13-й — відверто не радує, однак головний орієнтир для всієї збірної — це континентальний та світовий форуми.

«Ми розуміємо наші функціональні можливості — треба вивести спортсменів на оптимальний рівень на чемпіонати світу та Європи. Це — головні змагання сезону для всіх нас, і саме на них мають бути спрямовані тренерські плани. Тому потрібно додавати з кожним етапом і виходити на пік форми», — наголошує Крулько. ■

■ ТЕНІС

Під австралійським сонцем

Українські тенісисти готуються до першого у сезоні «мейджора»

Олексій ПАВЛИШ

Із першими днями нового року стартував і новий тенісний сезон. Зараз головна увага тенісної спільноти прикута до австралійського континенту, де провідні атлети готуються до першого у 2024 році турніру серії «Великого шолома» — Australian Open.

Першими відкрити новий тенісний рік випало Даяні Ястремській та Юлії Стародубцевій у кваліфікації змагань WTA 500 у Брісбені. І Даяна, і Юлія, які свій шлях на «шоломі» також розпочнуть із відбору, перші свої матчі у Брісбені виграли, а от за місце в основі турніру їм довелося грати між собою. Сильнішою виявилась Ястремська — 6:3, 6:3. Завдяки цьому результату Даяна повернулася до топ-100 рейтингу — наразі вона 93-та.

У Брісбені відкрила сезон і представниця топ-40 Марта Костюк, яка у непростому матчі дотиснула румунку Анну Богдан — 4:6, 6:3, 6:3. Далі на Марту чекало протистояння з п'ятою сіяною, росіячкою, яка виступає у нейтральному статусі, Дар'єю Касаткіною. Українка поступилася у двох сетах — 3:6, 4:6.

Також у Брісбені відкрила сезон друга ракетка країни Ангеліна Калініна: маючи 12-й номер посіву, 27-ма ракетка світу розпочала виступи одразу з другого раунду, але поступилася французькій Кларі Бюрель — 4:6, 1:6.

Невдалим вийшов для Ангеліни і дебют на наступному турнірі — в Аделаїді: жереб звів у першому колі Калініну з Костюк, і сильнішою була Марта — 7:6, 6:1.

Натомість Еліна Світоліна, котра проводить 361-й тиждень у топ-25 таблиця про ранги, як і Леся Цуренко (розпочинає свій 400-й тиждень у топ-100), вирішила відкрити сезон на турнірі WTA 250 в Окленді. Леся вийшла до другого кола, обігравши «кваліфаєрку» зі США Сачію Віккері, але далі прогнала у трьох партіях французької Діани Паррі. Зі змагань в Аделаїді Цуренко вирішила знятися, аби краще підготуватись до «шолома».

А Еліна свій перший матч у новому році зіграла проти колишньої першої ракетки планети Каролін Возняцкі, яка, як і Світоліна, повернулася у тур торік після декрету. Бойовий матч із високим рівнем гри від обох тенісисток завершився на користь українки — 6:4, 6:3.

Далі першій ракетці України довелося помучитися з чемпіонкою US Open-2020 Еммою Радукану: 6:7, 7:6, 6:1. Після цього Еліна виграла на шляху до фіналу ще два матчі: у чешки Боузкової (6:0, 6:3) та китайки Ван (2:6, 6:4, 6:3).

Після півфінальної перемоги над Ван Світоліна, яка ще не повністю відновилася від минулорічної травми ноги, визнала, що їй, імовірно, не вистачить часу повно-

цінно відновитись на фінал проти третьої ракетки планети, чинної чемпіонки турніру Коко Гофф.

Зрештою, саме фізична готовність вийшла у матчі за титул на перший план: Еліна зуміла виграти перший сет, але далі на 10 років молодша американка переломила хід матчу на свою користь — 6:7, 6:3, 6:3. Для Світоліної, до речі, це був 21-й фінал на рівні WTA, і лише четверта поразка у матчі за трофеєм.

«Звісно, сумно, що я не змогла виграти фінал і привезти трофей в Україну. Але врешті-решт головне — це бойовий дух. Потрібно насолоджуватися великими поєдинками і сподіватися, що в мене ще будуть можливості зіграти у фіналі», — опінила свій виступ Еліна, яка піднялася на 23-тє місце у рейтингу. Після закінчення турніру вона також розповіла про свій фізичний стан, оскільки і під час фінального матчу їй доводилося викликати лікаря на корт.

«Що мене турбує? У мене болять спина, стегно, всі пальці на ногах у синцях, також болить коліно», — визнала тенісистка. Саме тому вона перед стартом Australian Open вирішила пропустити змагання в Аделаїді.

Ще дві наші тенісистки, які поки не входять до топ-100 і яким доведеться грати у відборі Australian Open, вирішили зіграти на «челенджері» в Канберрі. І якщо Дар'ї Снігур вдалося подолати два раунди кваліфікації, то

Еліна Світоліна в Окленді дійшла до фіналу змагань.
Фото: Великий теніс України.

Катаріна Завацька залишила турнір після першого ж матчу.

Водночас напрочуд вдалим вийшов старт сезону в Людмили Кіченюк, яка у тандемі з латвійкою Оленою Остапенко триумфувала у Брісбені. Для українсько-латвійського дуєту це третій спільний титул, а загалом у кар'єрі Люди це 9-й переможний фінал.

По-різному стартували у 2024 році й наші представники в АТР-турі. Перша ракетка України Віталій Сачко, котрий минулий сезон завершив у топ-170, отримав можливість заявитись до кваліфікації турніру серії АТР 250 у Гонконгу. Спочатку Віталій обіграв угорця Жомбора Піроша (6:3, 6:2), а потім здолав француза Теренса Атмана (7:6, 6:1). У першому колі основи він програв Марку-Андреа Хюслеру зі Швейцарії, який також вийшов до основної сітки з кваліфікації.

А Ілля Марченко, який разом із Сачком зіграє у кваліфікації австралійського «шолома», вирішив почати сезон із «челендже-

ра» у Нумеа в Новій Каледонії. Щоправда, із жеребом нашому ветерану відверто не пощастило: у першому колі він поступився іменитому Рішару Гаске — 6:7, 2:6.

Серед головних новин старту сезону-2024 — повернення на корти багаторазових переможців «мейджорів» Рафаеля Надаля та Наомі Осаки. Легендарний іспанець, пропустивши рік через травму стегна, відновив ігрову кар'єру парним матчем у дуєті з Марком Лопесом — 4:6, 4:6. А дебютний матч в одиночному розряді Надаль виграв у австрійця Тіма, котрий також набирає форму після травми. Вигравши ще один матч, Рафа програв у чвертьфіналі місцевого тенісисту Томпсону, не використавши матчболи. А згодом і взагалі заявив, що не зіграє на австралійському «шоломі» через чергове ушкодження.

Натомість 4-разова переможниця «шоломів» Осака, яка брала декретну відпустку, на першому турнірі після 15-місячної паузи дійшла до другого кола. ■

ВІЗНАННЯ

Матуся «Барбі»

Американська режисерка головуватиме в журі Каннського фестивалю

Лада ОСА

Грета Гервіг, чий фільм «Барбі» у прокаті перетнув межу в \$1 млрд, стане головою конкурсного журі 77-го Каннського кінофестивалю. Про це повідомляє видання Screen Daily.

Після того, як стрічка «Барбі» з'явилася в кінотеатрах 20 липня, Гервіг стала справжньою рекордсменкою в кіноіндустрії. Головну роль ляльки зіграла Марго Роббі, а її бойфрендом Кеном на екрані був Раян Гослінг. Бюджет стрічки становив приблизно 128-145 мільйонів доларів.

Фільм побив рекорд компанії Warner Bros і став найкасовішим у іхній історії, а режисерка стала першою жінкою з касовими зборами вище \$1,4 млрд. Це дало можливість Греті Гервіг очолити журі кінофестивалю в Канні (як першій американці-судді за тривалий період), що проходить з 14 по 25 травня 2024 року.

За словами президента фестивалю Айріса Кноблоха і генерального делегата Тьеррі Фремо, це призначення було «очевидним вибором, оскільки Грета Гервіг так сміливо втілює оновлення світового кінематографа, для якого Канни кожного року є і попередником, і резонансом».

«Окрім сьомого мистецтва, вона також є представницею епохи, яка руйнує бар'єри та зміщує жанри, підносячи таким чином цінності інтелекту та гуманізму», — додали вони у спільній заяві.

Фестиваль також окреслив Гервіг «героїнею сучасності» та «послом незалежного американського кіно», який вдалося «звучити прірву між мистец-

твом та індустрією».

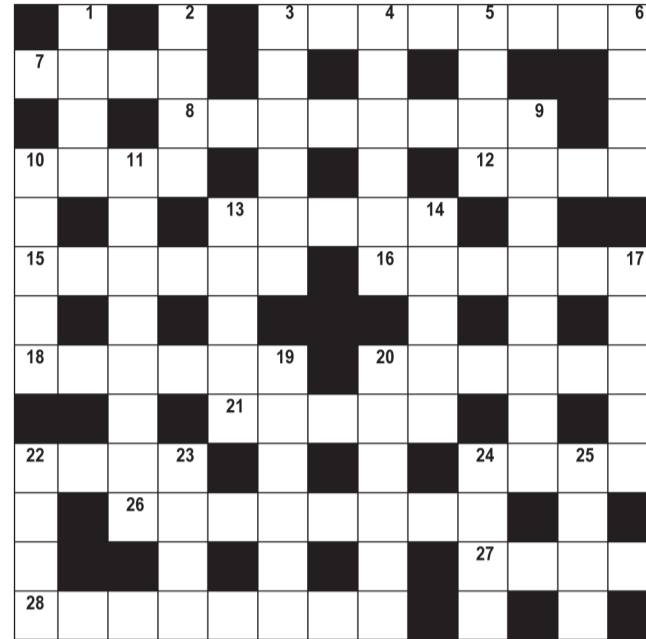
Гервіг була впливовою у світі незалежного кінематографа ще до її прориву з блокбастером «Барбі». Вона писала сценарії та грала головну роль у фільмах «Френсіс Ха» та «Володарка Америки», а як режисерка заявила про себе у першому фільмі «Леді Бьорд» 2017 року, що отримав п'ять номінацій на «Оскар», зокрема й за найкращу режисуру.

У 2019 році вона зняла фільм «Маленькі жінки», який також номінували на «Оскар» і відзначили кількома нагородами. Гервіг також є співавторкою сценарію майбутнього бойовика Disney «Білосніжка» режисера Марка Вебба, який вийде у 2024 році.

Нині її кінохіт «Барбі» претендує на отримання «Оскара», 9 номінацій на «Золотому глобусі» і рекордних 18 — на проєкті «Вибір критиків», — найбільшу кількість за 29 років існування премії.

Як повідомляють у виданні Variety, стрічка досі б'є всі можливі рекорди. Її номінували у категоріях: за найкращий фільм, режисуру, жіночу роль (Марго Роббі), чоловічу роль другого плану (Раян Гослінг), жіночу роль другого плану (Америка Феррера) та оригінальні композиції: Dance the Night, I'm Just Ken та What Was I Made For? ■

Грета Гервіг.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №2

По горизонталі: 3. Театральна вистава чи перформанс із великою долею імпровізації, де глядачі стають учасниками дійства. 7. Акустичний ефект у горах чи порожньому приміщенні, коли звук або вигук повертається до промовця. 8. Прилад, який сигналізує про дощ чи ясну погоду. 10. Об'єднання окремих осіб, організацій, держав, асоціація. 12. Слабоалкогольний напій із переброджених яблук. 13. Легендарний британський рок-гурт, відомий під назвою «Ліверпульська четвірка». 15. У давньогрецькій міфології — дочка Геліоса, чаклунка, яка перетворила сулутників Одиссея на свиней. 16. Форма селянського самоврядування з круговою порукою і колективною відповідальністю. 18. Вид холодної зброї — металева пластина з отворами для пальців, що захищає кулак. 20. Загнутий залізний прут для вигрібання жару з печі. 21. Застаріле жіноче ім'я грецького походження. 22. Історична місцевість Києва. 24. Річка на Рівненщині. 26. Допоміжне приміщення, яке використовують для зберігання книг, реманенту, промислових і продовольчих товарів та інших цілей. 27. Знак зодіаку. 28. Офіційний титул Папи Римського.

По вертикалі: 1. «Люлі, люлі, люлі, налетіли ..., стали думати і гадать, чим дитячко годувать» (коліска). 2. Давня скіфська скульптура, що символізує богиню родючості. 3. У середні віки — документ, який за-

свідчував які-небудь права або привілеї. 4. Мітла для прочищення димарів. 5. Шоколадний батончик із лісовими горіхами. 6. Зневажлива назва іновірця в магометан. 9. Маленька жіноча сумочка. 10. Столиця Волині. 11. Передбачення на основі дати народження людини. 13. Головний убір, в якому часто зображують художників. 14. Лук, меч, автомат, кулемет, ракетна установка. 17. Стрімкий напад. 19. Богослов по-грецьки. 20. Високий циліндричної форми головний убір із покривалом, який носять православні ченці. 22. Невеликий фільм як відсупровід для пісні. 23. Голова волосної управи «за Польщі». 24. «Нащо на дужому крилі, на вої любії мої, на князя, ... мос миле, ти ханові меташ стрілю?» (Тарас Шевченко). 25. Хижак, популярний герой народних казок. ■

Кросворд №52 від 27 грудня 2024 року

Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

ПРИКОЛИ

Сьогодні прокинулася із непереборним бажанням випити смачнезне капучино, з'їсти хрумкий круасан, схопити невеличку валізу і летіти в Париж. Але з'їла штук 10 вареників — і попустило...

Мені не потрібна фінансова подушка, мені потрібне фінансове ліжко з фінансовим комплектом постелі у величезному фінансовому будинку на березі фінансового океану!

— Ти вже другу сумку загубив!
— Я ж на роботі! А під час роботи можливі помилки...
— Які ще помилки? Ти інкасатор!!!

В аптеці:
— Дайте, будь ласка, від нежитю щось ефективне, але не дуже дороге.
— Ось хустинки паперові, чотири гривні.

ПОГОДА

11–12 січня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно, невеликий сніг. Вітер західний, 2-4 м/с. Температура вночі -1...-2, удень 0...-1. Післязавтра вночі -3...-10, удень -10...-11.

Курорти Карпат: хмарно.

Славське: вночі -5...-6, удень -1...-5.

Яремче: вночі -10...-11, удень -2...-4.

Міжгір'я: вночі -5...-6, удень -3...-5.

Рахів: уночі -7...-8, удень -4...-6.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

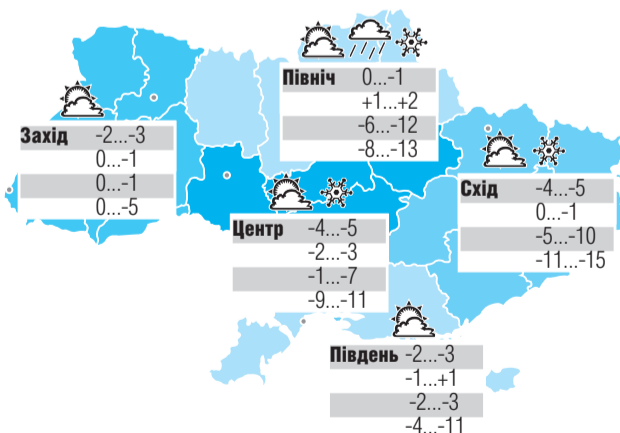
дощ

сніг

дощ, гроза

Україна молода

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проєкти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009001-02 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 1-2
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини
Тираж 58168